

รายงานการติดตามและประเมินผล โครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรม จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร 0 4323 9256 www.kkpao.go.th

คำนำ

รายงานการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ້ມວັດທະນະຣຸມ ຈັງຫວັດຂອນແກ່ນ ประจำปี 2566 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงระดับความสำเร็จของโครงการว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ระดับความพึงพอใจของประชาชน หน่วยงานราชการ / องค์การเอกชน ที่มีต่อการดำเนินงาน / กิจกรรมต่าง ๆ ภายในคຸ້ມວັດທະນະຣຸມ ຈັງຫວັດຂອນແກ່ນ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตรวจสอบและร่วมดำเนินงานโครงการ เกิดเครือข่ายความร่วมมือ และบูรณาการทำงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับส่วนราชการ / หน่วยงานองค์การเอกชน และประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมเกิดผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงาน โครงการและปัญหาอุปสรรคระหว่างการดำเนินโครงการ / กิจกรรม รวมถึงแนวทางแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะผู้จัดทำโดยฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผลหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการติดตามและประเมินผลโครงการเล่มนี้จะเกิดประโยชน์ต่อประชาชน ผู้บริหาร ส่วนราชการ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถไปใช้ในการดำเนินงานโครงการได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม เกิดผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินงานโครงการมีลักษณะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ การบริหารจัดการที่ดีและมีความยั่งยืน

-ข-
สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล	3
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการติดตามโครงการ	3
1.4 คำนิยามศัพท์	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	5
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	8
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานเทศกาลไหม	14
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเพณีผูกเสี่ยว	18
2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ	19
บทที่ 3 วิธีการติดตามและประเมินผล	
3.1 แนวทางการประเมินผล	25
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล	25
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
3.5 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	26
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
3.7 เกณฑ์การแปลผล	26
3.8 การนำเสนอ	26

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28

บทที่ 5 สรุปการติดตามและประเมินผล

5.1 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล	34
5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล	34
5.4 อภิปรายผล	36
5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการในครั้งต่อไป	37

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- ภาพกิจกรรม
- แบบสอบถาม

-ค-

บทสรุปผู้บริหาร

การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่ดำเนินการจริงและทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการติดตามดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. สรุปผลการติดตามและประเมินผล
4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการติดตามและประเมินผล

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.1 เพื่อทราบความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 1.2 เพื่อทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชน หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ที่มีต่อการดำเนินโครงการ / กิจกรรม ต่าง ๆ ภายในคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น
- 1.3 เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดงานในคุ่มวัฒนธรรม เป็นข้อมูลในการจัดงานครั้งต่อไป
- 1.4 เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง ระหว่างการดำเนินการโครงการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการแจกแบบสอบถาม ณ ศาลาผูกเสี่ยวและคุ่มวัฒนธรรมหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ในงานเทศกาลไหมนานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว งานกาชาดจังหวัดขอนแก่น และงานขอนแก่นซอฟต์แวร์ ประจำปี 2566 ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน - 10 ธันวาคม พ.ศ. 2566

3. สรุปผลการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน
- ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 397 ราย เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.27 และเพศหญิง จำนวน 253 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.73

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มากที่สุด จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.27 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 21- 30 ปี จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.97 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.62 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.08 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.79 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.27

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.04 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.80 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.80 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.04 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.26 และการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.76

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียน /นักศึกษา มากที่สุด จำนวน 181 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.59 รองลงมา ได้แก่ ประชาชนทั่วไป จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.90 พนักงานเอกชน จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.08 ข้าราชการ จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.33 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.79 รับจ้างทั่วไป 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.79 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.02 และอื่น ๆ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50

ภูมิลำเนา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น มากที่สุด จำนวน 322 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.11 รองลงมา ภูมิลำเนาต่างจังหวัดจำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.89

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.00 สำหรับการประเมินความพึงพอใจในรายประเด็นคำถาม มีผลความพึงพอใจจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้

ด้านการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 91.83

การประชาสัมพันธ์มีการสื่อสารที่เหมาะสมและชวนให้ติดตาม	คิดเป็นร้อยละ 92.40
การประชาสัมพันธ์การแสดงในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสมกับเวลา	คิดเป็นร้อยละ 92.20
ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีเหมาะสม	คิดเป็นร้อยละ 92.00
มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั่วถึง	คิดเป็นร้อยละ 92.00
การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสม	คิดเป็นร้อยละ 91.60
มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูลการให้บริการเพียงพอ	คิดเป็นร้อยละ 90.80

ด้านการจัดสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 93.07

การตกแต่งสถานที่บริเวณคุ้มวัฒนธรรมสวยงาม	คิดเป็นร้อยละ 93.80
สถานที่จัดงานสื่อถึง ศิลปวัฒนธรรมและเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น	คิดเป็นร้อยละ 93.60
ระบบเครื่องเสียง / แสง การจัดการแสดงบริเวณคุ้มวัฒนธรรม	คิดเป็นร้อยละ 93.00
สถานที่/พื้นที่ บรรยากาศการจัดงานเหมาะสม	คิดเป็นร้อยละ 93.00
การต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกผู้มาร่วมงานในคุ้มวัฒนธรรม	คิดเป็นร้อยละ 92.80
สถานที่นั่งชมการแสดงบนเวที มีความพอเพียง	คิดเป็นร้อยละ 92.20

ด้านการจัดกิจกรรมบริเวณคุ้มวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 93.97

กิจกรรมการแสดง ส่งเสริมความรู้ สร้างคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	คิดเป็นร้อยละ 94.60
กิจกรรมการแสดงมีความสวยงาม แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	คิดเป็นร้อยละ 94.20
กิจกรรมการแสดงมีความน่าสนใจ สวยงามและมีความหลากหลาย	คิดเป็นร้อยละ 94.00
กิจกรรมการประกวดด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน	คิดเป็นร้อยละ 93.80
กิจกรรมเปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสืบสานประเพณี	คิดเป็นร้อยละ 93.80
การจัดลำดับกิจกรรมการแสดงมีความเหมาะสมกับช่วงเวลา	คิดเป็นร้อยละ 93.40

4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการติดตามและประเมินผล

สามารถนำข้อมูลการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรม คุ้มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 นำไปเป็นข้อมูลในการจัดโครงการดังกล่าวในปีถัดไป เพื่อให้เกิดรูปแบบกิจกรรมที่ตรงต่อความต้องการของผู้มาร่วมงาน และเกิดความประทับใจในประเพณีอีสานรวมไปถึง เป็นการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต่อไป

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การติดตามและประเมินผลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ทราบว่า โครงการที่ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด มีประสิทธิภาพหรือไม่ ผลจากการติดตามและประเมินผลจะให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงาน ช่วยให้การบริหารแผนงานและโครงการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งการบริหารแผนงานและโครงการ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Implementation) การควบคุม (Control) และการประเมินผล (Evaluation) มีความสำคัญเท่ากันทุกส่วน ถ้าขาดส่วนหนึ่งส่วนใด หรือ ส่วนหนึ่งส่วนใดขาดประสิทธิภาพก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารแผนงานและโครงการทั้งหมด

การติดตามและประเมินผล มีคำสองคำซึ่งมีความหมายเฉพาะตัวที่แยกจากกันได้ชัดเจนคือคำว่า “ติดตาม”(Monitoring) และคำว่า “ประเมินผล” (Evaluation) ทั้งสองคำดังกล่าว มีวิธีทำงานที่แตกต่างกัน ดังนี้

การติดตาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนที่มีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน หรือกำหนดวิธีการดำเนินงาน ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ดังนั้น จุดเน้นที่สำคัญของการติดตาม คือการปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อการตรวจสอบ ควบคุม กำกับกับการปฏิบัติงานโครงการการติดตาม จะเกิดขึ้นในขณะที่โครงการกำลังดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้

ความแตกต่างและส่วนที่ซ้ำซ้อนกันของการติดตามและประเมินผล คือการติดตามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า ได้มีการดำเนินการ ในขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการต่างๆ ที่กำหนดได้อย่างไร ข้อมูลที่ได้จะนำมาประกอบเป็นเครื่องมือ ควบคุม กำกับ การดำเนินงาน

การประเมินผล เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ การประเมินผลจะเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของโครงการ นับตั้งแต่ก่อนตัดสินใจจัดทำโครงการ ในขณะที่ดำเนินงานในช่วงระยะต่างๆ และเมื่อโครงการดำเนินงานเสร็จแล้ว หรือประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการบางมิติ นำมาใช้ในการประเมินความสำเร็จของโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

ความแตกต่างและส่วนที่ซ้ำซ้อนกันของการติดตามและประเมินผล คือการติดตาม (Monitoring) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า ได้มีการดำเนินการ ในขั้นตอนต่างๆ ของโครงการที่กำหนดได้อย่างไร ข้อมูลที่ได้จะนำมาประกอบเป็นเครื่องมือ ควบคุม กำกับ การดำเนินงานในขณะที่ปฏิบัติโครงการโดยตรงทั้งในด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และด้านการผลิต (Output) สำหรับการประเมินผล (Evaluation) มีขอบข่ายกว้างขวางขึ้นอยู่ว่าจะประเมินในขั้นตอนใดของโครงการ เช่น ก่อนเริ่มโครงการ ขณะดำเนินโครงการซึ่งอาจดำเนินการเป็นช่วง เป็นระยะต่างๆ เช่น ทุก 3 เดือน ทุก 6 เดือนทุกปี ประเมินเมื่อโครงการดำเนินงานไประยะครึ่งโครงการ เป็นต้น หรือเป็นการประเมินผลเมื่อโครงการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงต้องมีการผลักดันขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพันธกิจให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร พร้อมกับการติดตั้งและประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยระบบตัวชี้วัดผลงานในหลายมิติและหลายระดับ เช่น ตัวชี้วัดที่ผู้บริหารของส่วนราชการที่เป็นผู้นำนองค์กรได้พิจารณา หรือเห็นชอบกำหนดเป็น “ตัวชี้วัดสำคัญขององค์กร” ที่สะท้อนถึงความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ การบรรลุพันธกิจหลักแผนงานและโครงการที่สำคัญ รวมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินการตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กร รวมตลอดถึงมีส่วนราชการภายใต้การบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์กับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานตามยุทธศาสตร์ซึ่งมุ่งเน้นผลผลิตผลลัพธ์และผลบั้นปลาย ที่เน้นให้มีการวัดและประเมินผลงาน ในขณะที่การจัดทำงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีการจัดสรรงบประมาณให้ตามผลงานที่กำหนดไว้ในแผน โดยผลิตและงบประมาณจะต้องสอดคล้องกันและผลงานสามารถตรวจสอบและอ้างอิงเอกสารได้ ประกอบกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบผลงาน ด้วยการควบคุมผลสัมฤทธิ์เชื่อมโยงงบประมาณ เน้นการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงระบบทั้งส่วนกระบวนการและผลลัพธ์

จากเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2562 มาตรา 45 (7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบกับ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มาตรา 17 (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ข้อ 2 (4) การส่งเสริมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน และพาณิชย์กรรมของจังหวัด เมื่อพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดังกล่าวข้างต้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้ติดตามและประเมินผลการจัดทำโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ้มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 ในงานเทศกาลโหม่นนาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยวงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น และงานชอฟต์พาวเวอร์ประจำปี 2566 ซึ่งกำหนดจัดงานระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 10 ธันวาคม 2566 ซึ่งเป็นโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการเพื่อบำรุงรักษาจารีตประเพณี รวมไปถึงการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น การผูกเสี่ยว การประกวดวงดนตรีพื้นบ้านอีสานโปงลาง การประกวดกลองยาว การประกวดพานบายศรี การประกวดเป่าแคน การประกวดหมอลำกลอนประยุกต์ การประกวดสรภัญญะ เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะประเพณีผูกเสี่ยวจัดเป็นประเพณีเก่าแก่และดีงามพิธีหนึ่งของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือที่เราคุ้นเคยกันว่าชาวอีสานที่ได้ประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน นับศตวรรษ การผูกเสยวนั้น นับว่ามีประโยชน์มากมาย ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ทั้งนี้เพราะการมีเสี่ยว หมายถึง การมีเพื่อนตายที่มีความรัก ความจริงใจ ความเข้าใจต่อกันเป็นอย่างดี นับตั้งแต่ตัวเสี่ยวเอง ครอบครัวต่อครอบครัว หมู่บ้านต่อหมู่บ้าน หรืออำเภอต่ออำเภอ เป็นต้น ซึ่งความรัก ความเข้าใจนี้ จะช่วยบุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขฉันท์พี่น้อง มีอะไรก็สงเคราะห์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เช่น ถ้าใครมีผักก็นำไปแลกเปลี่ยนกับคู่เสี่ยวที่มีสินค้าอย่างอื่น เช่น ปลา ข้าว เป็นต้น การผูกเสี่ยวจึงเท่ากับการสร้างสรรค์ ความรัก ความเข้าใจ ความสามัคคีระหว่างชุมชนในหมู่บ้าน และในชาติได้เป็นอย่างดี การผูกเสี่ยวจึงเป็นประเพณีอันดีงามของชาวอีสาน ที่บรรพบุรุษของเราได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน สมควรอย่างยิ่งที่พวกเราทุกคน จะได้ช่วยกันพิทักษ์รักษาไว้ให้เจริญพูนผลงอกงามยิ่งขึ้น เพื่อเป็นมรดกตกทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังสืบไป ประเพณีผูกเสี่ยว เข้าเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำปี ของจังหวัด

ครั้งแรกในปี พ.ศ.2523 ในชื่อว่า เทศกาลไหมและประเพณีผูกเสี่ยว พ.ศ. 2523 และนับจากนั้นมาจังหวัดขอนแก่น ได้จัดประเพณีผูกเสี่ยวเป็นงานประจำปีของจังหวัดขอนแก่นมาจนทุกวันนี้ ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น เพื่อสืบสานอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ของจังหวัดขอนแก่น และภาคอีสาน โดยปีนี้สืบสานผ่าน“เฮือนโบราณ วิถีบ้านขอนแก่น” ประเพณีผูกเสี่ยว การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อที่จะได้ไม่หลงลืมรากเหง้าของตัวเอง รวมถึง การเสริมสร้างพัฒนาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดซึ่งจะเห็นได้ถึงวิถีชีวิตของคนอีสาน และคนขอนแก่นที่มีประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามแสดงออกถึงซึ่งความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรให้แก่กันและกันซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นศักยภาพอันโดดเด่น เป็นซอฟต์แวร์พาเวอร์ ของจังหวัดขอนแก่น ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดผ่านวัฒนธรรม สามารถนำความเป็นไทยสู่การเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยสู่เวทีโลก

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล จึงได้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 เพื่อต้องการทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมโครงการดังกล่าวและเพื่อติดตามและประเมินผล การดำเนินงานในยุทธศาสตร์ว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

- 1.2.1 เพื่อทราบความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 1.2.2 เพื่อทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชน หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ที่มีต่อการดำเนินโครงการ / กิจกรรม ต่าง ๆ ภายในคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น
- 1.2.3 เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดงานในคัมภีร์วัฒนธรรมเป็นข้อมูลในการจัดงานครั้งต่อไป
- 1.2.4 เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง ระหว่างการดำเนินการโครงการ

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการติดตามโครงการ

- 1.3.1 ทำให้ทราบถึงความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 1.3.2 ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชน หน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชน ที่มีผลต่อการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ภายในคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น
- 1.3.3 ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการรับรู้ร่วมคิด/ร่วมวางแผน ร่วมตรวจสอบและร่วมดำเนินโครงการ ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ และบูรณาการการทำงานระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กับส่วนราชการ/หน่วยงานองค์กรเอกชน และประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานโครงการ
- 1.3.4 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง ระหว่างการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

1.4 คำนิยามศัพท์

- 1.4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เป็นองค์กรภาครัฐที่จัดตั้งตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง อันเป็นหลักการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนของตนเอง โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากร งบประมาณ และมีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การวางสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การจัดทำบริการและสวัสดิการสังคม

สำหรับประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป จัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งขึ้นโดยมีลักษณะหรือองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกันทั่วประเทศ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะหรือองค์ประกอบบางประการแตกต่างไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วไป ความแตกต่างนี้สืบเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เป็นท้องถิ่นที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมาก มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นหรือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) เมืองพัทยา

1.4.2 ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางการบรรลุจุดหมายของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

1.4.3 การจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรม หมายถึง การแสดงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้านของชาวอีสาน ที่จัดให้มีขึ้นในบริเวณศาลาผูกเสี่ยวจังหวัดขอนแก่น

1.4.4 แนวทางการส่งเสริมประเพณีผูกเสี่ยว หมายถึง ทิศทางการส่งเสริมประเพณีผูกเสี่ยว ington เทศกาลโหม่นนาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว และงานกาชาด จังหวัดขอนแก่น และงานขอนแก่นซอฟต์แวร์ซึ่งเป็นงานประจำปีของจังหวัดขอนแก่น

1.4.5 วิธีการหรือขั้นตอนการผูกเสี่ยว หมายถึง ขั้นตอนการผูกเสี่ยวในงานเทศกาลโหม่นนาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว และงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น และงานขอนแก่นซอฟต์แวร์ ตั้งแต่เริ่มต้นพิธีการจนถึงสิ้นสุดพิธีการ ได้แก่ ขั้นตอนในการเตรียมงานและขั้นตอนในพิธีผูกเสี่ยว

1.4.6 การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาตนเอง ร่วมให้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1.4.7 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของประชาชนจากการรับบริการความพึงพอใจที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือความคาดหวังรวมไปถึงความต้องการที่ได้รับจากการบริการ

1.4.8 การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาข้อให้ทราบถึงจุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการนั้น อย่างมีระบบและตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินการต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

1.4.9 ความคุ้มค่า หมายถึง การดำเนินการกิจของภาครัฐเพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้ ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นไปได้ทั้งผลสำเร็จที่พึงประสงค์ และผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนและสังคม ทั้งที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้และไม่สามารถคำนวณเป็นเงินได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยว และการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2566 ได้ศึกษาจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการติดตามและประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 2.1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 2.2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
- 2.3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานเทศกาลไหม
- 2.4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเพณีผูกเสี่ยว
- 2.5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

โดยทั่วไปหากกล่าวถึง ความพึงพอใจ มักจะศึกษาในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) และมิติความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Service Satisfaction) ในการศึกษาความพึงพอใจครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

Fitger and Durund (1980) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริการสาธารณะ (Public Service Satisfaction) ว่าเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการให้บริการของหน่วยงาน การปกครองท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานเกิดจากการรับรู้ (Perceptions) ถึงการส่งมอบการบริการที่แท้จริง และประเมินผลจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับเกณฑ์ (Criteria) ที่แต่ละบุคคลตั้งไว้ รวมทั้งการตัดสินใจ (Judgement) ของบุคคลนั้นด้วยการประเมินผลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งเกิดจากการได้รับรู้ถึงการส่งมอบการบริการ
2. ด้านวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งเกิดจากการได้รับปริมาณและคุณภาพของการบริการ

Gerson (1993) ได้อธิบายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกสมหวังหรือเกิน ความคาดหวัง เมื่อบุคคลได้รับบริการ โดยมีการประเมินหรือให้คะแนนระดับคุณภาพบริการ และระดับความพึงพอใจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพยายามปรับปรุงงาน ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ในโอกาสต่อไป ประโยชน์ของการประเมินความพึงพอใจมี 5 ประการ ได้แก่

1. ทำให้คุณภาพการบริการของหน่วยงานดีขึ้น
2. ทำให้หน่วยงานรู้ถึงขีดความสามารถหรือขีดมาตรฐานที่ดีที่สุดของการทำงาน
3. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ถึงผลงาน
4. ทำให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพและความพึงพอใจของผู้รับบริการ
5. ผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานตั้งใจปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

จรัส โพธิ์จันทร์ (2528:221-222) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคลากรในแต่ละหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกทางบวกในทางเป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกเหล่านี้ มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน กล่าวคือหากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพสูงแต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบ การปฏิบัติงานก็จะมีประสิทธิภาพต่ำด้วย

พิม คงพูน (2529:21) ได้อธิบายถึงความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึก รัก ชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติของบุคคล ที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

สุวัฒนา ใบเจริญ (2540:12) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึงความรู้สึกที่ดีหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นๆ เมื่อบุคคลอุทิศแรงกายแรงใจและสติปัญญาเพื่อกระทำการสิ่งนั้นๆ

ศรिता วุฒิพงษ์ (2542:12) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจพอสรุปได้ว่าเป็น ความรู้สึกที่ดีที่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ และจะแสดงออกทางพฤติกรรมโดยการพอใจสิ่งใดแล้วก็อยากเข้าร่วมทั้งกายและจิตใจ

จุมล สัตยาภรณ์ (2542:9) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก ด้านทัศนคติ ซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอไปก็ได้ แต่เป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้า โดยบ่งบอกทิศทางว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางบวกทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้านั้น

สุรศักดิ์ นาถวิล (2544:15) อธิบายความพึงพอใจว่า เป็นการแสดงออกทางอารมณ์และ ความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งใด โดยแต่ละบุคคลมีประสบการณ์การรับรู้ การเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้มีความรู้สึกต่อการบริการในด้านคุณภาพ ตามความต้องการและความคาดหวังที่แตกต่างกัน ซึ่งความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่าง ระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริง

อมร รักษาสัตว์ (2546:42) เห็นว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ใช้วัด ประสิทธิภาพของการบริหารงานได้ เพราะการจัดการบริการ หมายถึง การให้บริการเป็นอย่างดี เป็นที่พึงพอใจ ของประชาชน

สรุปความพึงพอใจจากแนวคิดข้างต้น ซึ่งเป็นความพึงพอใจจากการบริการทั้งองค์การของรัฐ และเอกชน ในเรื่องต่าง ๆ จึงสรุปความพึงพอใจต่อการให้บริการ คือความรู้สึกของบุคคลที่มีความพึงพอใจจาก การได้รับผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย หรือความคาดหวังของตนหรือความต้องการของตนเอง ซึ่งในการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) จะประกอบไปด้วยผู้ให้บริการ (Man) การจัดการ (Management) การตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Customer) ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ในการบริการคือ ความรวดเร็ว ว่องไวเมื่อนุชย์มีความต้องการอาจเป็นทางสรีระ เช่นความหิวเมื่อเขาได้รับประทานอาหารทันที ด้วยบริการที่รวดเร็ว ทำให้ความทุกข์จากความหิวความกระวนกระวายหมดไป ความทุกข์ที่เรา มีก็จะเปลี่ยนเป็นความสุขแทนที่ ส่วนความพึงพอใจทางด้านจิตใจ เช่น การร้องขอความช่วยเหลือ และได้รับการช่วยเหลือโดยเร็วผู้ร้องขอจะมีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามที่ตนเองคาดหวังไว้ในเวลาอันรวดเร็ว ความพร้อมเรื่องเวลาอุปกรณ์สถานที่หรือบุคคลที่องค์การได้จัดไว้ ให้มีเท่าที่ในการตอบสนองความต้องการและ นโยบายขององค์กรสามารถกำหนดนโยบายได้ตรงกับความต้องการของลูกค้าด้วยความเป็นธรรม ในการ ให้บริการที่เท่าเทียมกันตามลำดับก่อนหลังเมื่อลูกค้ามาติดต่อปริมาณมากเป็นปัจจัยหนึ่ง ของความพึงพอใจ แต่ปัจจัยที่สำคัญ ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ของบริการคือคน (Man) ซึ่งเป็นผู้เสนอและสนองความต้องการ ให้ลูกค้าได้ตรงความต้องการด้วยใจจริง และพร้อมที่จะให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความเต็มใจ (Service Mind)

2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ

Millet (1954) ได้กล่าวถึงหลักการบริการว่าให้พิจารณาใน 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (Sati factory Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรมและเสมอภาค
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา (Timely Service) คือ การให้บริการตามความเร่งด่วน
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (AmPLY Service) คือ ความต้องการเพียงพอในสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือ การให้บริการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุผล
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนาการบริการทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพให้มีความก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2539 : 38 - 40) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการที่สำคัญมีดังนี้

1. สถานที่บริการ การเข้าถึงการบริการได้สะดวก เมื่อประชาชนมีความต้องการย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการบริการ ทำเล ที่ตั้ง การกระจายสถานที่บริการให้ทั่วถึงเพื่อสะดวกแก่ประชาชน จึงเป็นเรื่องสำคัญ
2. การส่งเสริมแนะนำการบริการ การเข้าถึง ความพึงพอใจของผู้รับบริการเกิดขึ้นได้จากได้ยื่นข้อมูลข่าวสาร หรือบุคคลอื่นที่กล่าวถึงคุณภาพการบริการไปในทางบวก ซึ่งตรงกับความน่าเชื่อถือที่มีก็น่าจะมีความรู้สึกดี กับบริการดังกล่าว อันเป็นแรงจูงใจผลักดันให้มีความต้องการบริการตามมา
3. ผู้บริการ ผู้บริหารการบริการ และผู้ปฏิบัติการบริการล้วนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานบริการให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจทั้งสิ้น ผู้บริหารการบริการที่วางนโยบายการบริการโดยคำนึงถึงความสำคัญของประชาชนเป็นหลัก ย่อมสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจได้ง่าย เช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติงานหรือพนักงานบริการที่ตระหนักถึงประชาชนเป็นสำคัญ แสดงพฤติกรรมบริการและสนองบริการที่ลูกค้าต้องการความสนใจ เอาใจใส่อย่างเต็มที่ด้วยจิตสำนึกของการบริการ
4. สภาพแวดล้อมของการบริการ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการบริการมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า ลูกค้ามักชื่นชมสภาพแวดล้อมของบริการเกี่ยวกับการออกแบบของอาคารสถานที่ ความสวยงามของการตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์และการให้สีสันทัน การจัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนตลอดจนการออกแบบวัสดุ เครื่องใช้งานบริการ จดหมาย ชองจดหมาย เป็นต้น
5. กระบวนการบริการ วิธีการนำเสนอบริการในกระบวนการบริการ เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน ประสิทธิภาพของการจัดระบบการบริการส่งผลให้การปฏิบัติงานบริการแก่ลูกค้ามีความคล่องตัวและเสนอความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพ

มณีวรรณ ต้นไทย (2533 : 66-69) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความสะดวกที่ได้รับ
2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
3. ด้านคุณภาพของการบริการ
4. ด้านระยะเวลาของการบริการ
5. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

2.1.3 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ

สารอส ไชยสมบัติ (2534:15) ได้กล่าวถึงการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการว่าต้องพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการของหน่วยงาน ประกอบกับระดับความรู้สึของผู้รับบริการในมิติต่างๆของแต่ละบุคคล ดังนั้นการประเมินความพึงพอใจอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถามโดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคล ที่ต้องการประเมินให้แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือกตอบหรือคำตอบอิสระ โดยเป็นคำถามที่อธิบายถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิคของผู้สัมภาษณ์ที่จะตั้งใจให้ผู้สัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง
3. การสังเกต โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้รับบริการตั้งแต่ ก่อนรับบริการ ขณะรับบริการ และหลังจากรับบริการ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ดังนี้

Chambers dictionary ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดังนี้ (Coyne,1996)

1. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (to have a share) หรือการเข้าไปมีส่วนร่วม (take part in)
2. การมีส่วนร่วมในการกระทำ (the act of participation)
3. การเข้าร่วมในสิ่งที่มีอารมณ์สนใจ (to engage the emotional interest of)

Brownlea (1987) อ้างถึงใน Coyne (1996) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง หรือการได้รับอนุญาตให้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือมีส่วนร่วมในการบริการหรือประเมินผลการบริการ หรือการเป็นผู้ให้คำปรึกษา หรือเป็นผู้ขอคำปรึกษาในประเด็นปัญหาต่าง

Cahii (1996) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำ หรือในสถานการณ์ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกับผู้อื่น

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน การสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งรูปแบบส่วนบุคคล กลุ่มชนสมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน (2531, หน้า 101) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและเต็มที่ของกลุ่มบุคคล ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการ หรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้น จะได้รับการตอบสนองและทำให้ความเป็นไปได้มากขึ้นกว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกันไป

ดุขฎี อายุวัฒน์ และคณะ (2535) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้โอกาสประชาชนเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุด โดยในการเข้าร่วมอาจจะเข้าร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือครบวงจรก็ได้การเข้าร่วมมีทั้งกลุ่มหรือองค์กร

อภิศักดิ์ ไผทาคำ (2539) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group situation) ซึ่งผลของการที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการ (Contribution) ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น รวมทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบของกลุ่มดังกล่าว

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541,หน้า17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

นิคม สุวรรณทา (2542,หน้า29) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมแก้ไขทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เข็มเพชร แก่นสา (2543,หน้า39) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการพัฒนา หรือประกอบกิจการใด ๆ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ โดยให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ในขั้นตอนของกิจกรรม นับตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา กำหนดจุดประสงค์ วางแผน ร่วมปฏิบัติงาน จนถึงขั้นประเมินผล พยายามสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนว่ากิจกรรมที่กระทำอยู่นั้น เป็นผลงานที่พวกเขาต้องรับผิดชอบ กรณีที่กิจกรรมมีกลุ่มผลประโยชน์หลายกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องพยายามดึงตัวแทนของกลุ่มให้มาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับผลที่ตามมาของกิจกรรมนั้น

ปรัชญา เวสารัชช์ (2558) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางส่วน ในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน

จากความคิดเห็นของนักวิชาการที่ให้ความหมายคำว่า การมีส่วนร่วมที่กล่าวไว้ข้างต้นอาจพอสรุปได้อย่างกว้างๆ ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การได้รับการกระตุ้นจิตใจ หรือสร้างความสนใจ ชักจูงให้เกิดความรู้สึกรอยากร่วมมือ ร่วมใจ ในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้กับกลุ่ม หมู่คณะ องค์กรหรือสังคม ที่ตนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือเป็นสมาชิกอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

2.2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

Shadid and orher (1982) ได้ให้ความเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) กำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) องค์กรประกอบการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้ด้วยวิธีการใด เช่นการช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ในโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในเชิงบวก และผลที่เกิดขึ้นในเชิงลบเป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่ต้องสังเกตคือ ความเห็น (views) ความชอบ (preference) และความคาดหวัง (expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆได้

Cohen and Uphoff (1980) ได้แบ่งขั้นตอนลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefits) เกิดขึ้นจากการพัฒนานำไปเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ทัศนีย์ ไทยาภิรมย์ (2526) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมคิด สภาพปัญหาที่มีอยู่ และสาเหตุปัญหา
2. วางแผน วิเคราะห์สาเหตุ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาพิจารณาทางเลือก
3. ดำเนินการ ดำเนินงานตามโครงการและแผนกำหนดโครงการและแผนงาน
4. ติดตามประเมินผล : ประเมินผลความสำเร็จหรือล้มเหลวเป็นระยะๆ และแก้ไข

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลुวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ 8 ประการ คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร
2. ร่วมคิดหรือสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาขององค์กร หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือสนองความต้องการขององค์กร
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้เกิดประโยชน์ตลอดไป

อดิน ระพีพัฒน์ (2527) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2537:188) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วม ออกเป็น 3 ประการตามลักษณะของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น การรวมกลุ่มของเยาวชนกลุ่มต่างๆ
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางสังคม (Indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชนกรรมการหมู่บ้าน
3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม (Open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนประชาชน (Non representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมก็คือ การที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมจัดการ ร่วมดำเนินการ และร่วมตัดสินใจในกิจกรรมนั้นๆ ให้บรรลุเป้าหมายตลอดจนร่วมติดตามการประเมินผลงานด้วย

2.2.3 แนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมลักษณ์ ไชยประเสริฐ (2549) ได้แบ่งแนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 3 ด้าน คือ ด้านประชาชน (Public) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) และด้านภาครัฐ โดยการมีส่วนร่วม (Participation) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนที่เป็น บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการพัฒนา ช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล เพื่อก่อให้เกิดการยอมรับและก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) ต้องสร้างสำนึกให้ทั้งภาครัฐและประชาชน มีความตระหนัก การรับรู้การยอมรับในสิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่าย โดยภาครัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องสร้างสำนึกใหม่ว่า กิจกรรมที่ตนรับผิดชอบไม่ใช่ “รัฐกิจ หรือกิจการของรัฐ” ที่ตนเท่านั้น มีสิทธิ์ตัดสินใจแต่เป็นสาธารณกิจที่สาธารณชนชอบที่จะมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกระทำหรือตรวจสอบ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปรับทัศนคติให้ได้เช่นนี้ ก็ต้องเผชิญกับสถานะที่อาจเกิดข้อขัดแย้งกับประชาชน กลุ่มที่ต้องการมีส่วนร่วมได้ ส่วนภาคประชาชน การตระหนัก การรับรู้ และยอมรับในสิทธิและหน้าที่ตลอดจนการมีส่วนร่วมนั้น ต้องเข้าใจว่าตนและผู้อื่นต่างก็มีสิทธิหน้าที่ และส่วนร่วมเสมอ กันตามหลักการเท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องยอมรับการ “ประสานประโยชน์” มิฉะนั้นความแตกต่างในผลประโยชน์และจุดยืนจะนำไปสู่ความขัดแย้ง และความรุนแรงในที่สุด

2. ทัศนคติ (Attitude) ต้องสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติของบุคลากรภาครัฐ และภาคประชาชน ทั้งสองฝ่าย ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกล่าวคือภาครัฐ จะต้องเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องที่ต้องส่งเสริมเพื่อประโยชน์หลายประการ อาทิ เพื่อการได้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดที่หลากหลาย รวมทั้งบุคลากรภาครัฐผู้รับผิดชอบด้านการมีส่วนร่วม จะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชนและต่อกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นหากทั้งสองฝ่ายต่างมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมและต่อกันแล้ว ความร่วมมือ “ประชารัฐ” ก็จะพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

3. การเป็นตัวแทน (Representation) การสรรหาและคัดเลือกตัวแทนจะต้องคำนึงถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายเพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายทุกกลุ่มนั้นมีตัวแทนเข้าไปร่วมด้วย จะได้ประสานผลประโยชน์กันจนลงตัวและเกิดความเป็นธรรมขึ้น รวมทั้งควรคำนึงถึงคุณสมบัติของตัวแทนที่ต้องการด้วย โดยพิจารณาจากคุณสมบัติในด้านต่างๆ เช่น ทักษะและความสามารถที่เกื้อหนุนกันความสอดคล้องของเทคโนโลยี วัตถุประสงค์ ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร การตอบสนองซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบ ความมั่นคงด้านการเงิน ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น เป็นต้น

4. ความเชื่อมั่นและไว้วางใจ (Trust) การมีส่วนร่วมนั้น ต้องสร้างให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความจริงใจในการเข้าร่วม สิ่งที่จะได้ตามมาคือ ความเชื่อมั่นและไว้วางใจ (Trust) ในองค์กรโดยการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันนั้น ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน กำหนดให้เป็นรูปธรรมและเป็นวัฒนธรรม ขององค์กร ซึ่งการสร้าง ความเชื่อถือ ศรัทธา ความไว้วางใจกันละกัน เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ กระบวนการมีส่วนร่วม ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

5. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information-sharing) สร้างกลไกเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งด้านที่เป็นข้อเท็จจริงและด้านที่เป็นความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ได้ถูกแสดงออกอย่างหลากหลายกลุ่มเล็ก และสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยปัญหาและการเสนอทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น ผลที่ตามมาคือทำให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนดำเนินการ ไปได้อย่างรอบรู้ รอบคอบ และรอบด้านยิ่งขึ้น โดยการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความรู้และมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอ ในนโยบายที่ตนต้องการมีส่วนร่วม ข้อมูล ข่าวสารเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นของหน่วยงานที่เป็นผู้ริเริ่มนโยบายบางส่วนเกิดจากการศึกษาของนักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชน ดังนั้นประชาชนที่สนใจการมีส่วนร่วมกับนโยบายใดอาจไปขอความร่วมมือ และข้อมูลจากบุคคลและองค์กรเหล่านั้น

6. ฉันทามติ (Consensus) การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างฉันทามติ โดยการให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนร่วมกันหาทางออก สำหรับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในทางสันติเป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคม

7. การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) องค์กรการมีส่วนร่วมต้องสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในองค์กร คือจะต้องจัดกิจกรรมที่ทำให้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นของกันและกันเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two Ways Communication) ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การลดอคติที่มีต่อกัน และเกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น

8. ความประสงค์หรือความมุ่งหมาย (Purpose) ต้องกำหนดความประสงค์หรือความมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่ การมีความมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุชัดเจน จะนำทางให้สมาชิกผู้เข้าร่วมได้ตรงกัน และเดินไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นความเป็นเอกภาพทางความคิด เอกภาพในการดำเนินกิจกรรมและความเข้มแข็งขององค์กร

9. การประเมินผล (Appraisal) ต้องมีระบบการประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วม และถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรใดที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรมโปร่งใสและจัดทัศนคติส่วนตัวออกมาได้มากที่สุด ถือว่าองค์กรนั้นใช้เครื่องมืออย่างได้ผลและเกิดประโยชน์

10. ความโปร่งใส (Transparency) ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร การมีส่วนร่วมให้มีความโปร่งใส เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการ ที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการใช้ดุลพินิจสำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลและหน่วยงานรัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการลดการทุจริตและข้อผิดพลาดของนโยบายแผนโครงการลงได้ โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร ซึ่งมีความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย ความไว้วางใจการเปิดเผยข้อมูลการเข้าถึงข้อมูล และกระบวนการตรวจสอบ

11. ความเป็นอิสระ (Independence) องค์กรการมีส่วนร่วมจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย โดยให้เกียรติยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน สมาชิกทุกคนในองค์กรมีอิสระทางความคิด การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจ จะเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งหลักการและเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมประการหนึ่ง คือ ความเป็นอิสระ หรือความสมัครใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมการบังคับไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการคุกคาม การระดม และการว่าจ้าง ไม่ถือเป็นการมีส่วนร่วม

12. ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง (Onward-doing) องค์กรการมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ความคิดใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจะต้องเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมและเห็นประโยชน์ ของการมีส่วนร่วมด้วยการให้ความรู้ และการสร้างความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รวมทั้งมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง โดยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม รวมทั้งจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และสังคม

13. เครือข่าย (Network) ส่งเสริมให้มีการผนึกกำลังร่วมกันทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน ในลักษณะเครือข่าย คือ การที่จะต้องมาทำความเข้าใจกันมาผนึกกำลัง เป็นหนึ่งเดียวที่สำคัญต้องเป็นไปเพื่อสร้างผลประโยชน์ในการเชิงการทำงานร่วมในรูปกิจกรรมโครงการแผนงานที่จะต้องอาศัยความร่วมมือ ต้องผนึกกำลังหรืออาศัยการทำงานร่วมกันในหลายองค์กร ซึ่งเครือข่ายความร่วมมือจะต้องเกิดขึ้นจากวิถีคิดของสมาชิกผู้บริหาร และบุคคลในชุมชนเป็นหลัก โดยเครือข่ายความร่วมมือนั้น จำเป็นต้องให้มีตัวแทนของประชาชนมาพบปะพูดคุย เพื่อก่อตัวและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดังนั้นเครือข่ายการมีส่วนร่วม จึงเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่ม หรือเชื่อมโยงองค์กรการมีส่วนร่วมกับสมาชิก ประชาชน และกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน โดยมีรูปแบบความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในแนวนอน ขององค์กรการมีส่วนร่วมและชุมชนรวมทั้งเป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชนให้สามารถพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยอาศัยเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการทำงานของคนในชุมชน เพื่อร่วมกันและแก้ไขปัญหา ของคน และปัญหาส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งการดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

กล่าวสรุปได้ว่าแนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะต้องเริ่มต้นด้วย การสร้างสำนึกเพื่อให้ภาครัฐและประชาชนรับรู้ปัญหาประกอบกับการสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติที่ดี ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน หลังจากนั้นสรรหาตัวแทนของแต่ละกลุ่มเพื่อจะได้ประสานประโยชน์ให้ลงตัวแล้วสร้าง ให้สมาชิกมีความเข้าใจและมีความจริงใจ ในการเข้าร่วมสามารถทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้แล้วสร้างฉันทามติร่วมกัน แต่ภายในองค์กรจะต้องสร้างให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในองค์กร การทำกิจกรรมใดๆ จะต้องกำหนดความประสงค์หรือความมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมให้ชัดเจน และต้องมีระบบประเมินผลจากกระบวนการของการมีส่วนร่วมทั้งหมดเพื่อเกิดความโปร่งใส มีความเป็นประชาธิปไตย

2.2.4 เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

ประกอบด้วย 3 ประการคือ

1. การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง มีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้เข้าร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม
2. มีความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม อาทิ มีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ นั้นแสดงว่าจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาค แต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้าน คือ

1. ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน การให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งๆ จะต้องมีความชัดเจนและเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่
2. ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อให้บุคคลจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่
3. ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย การให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐานโดยแท้จริงนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมอาจจะไม่สามารถกระทำได้ในทุกประเด็นจึงมีแนวทางต่างๆ ไปบางประการเกี่ยวกับประเด็นที่ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมได้แก่

1. การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ
2. การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น
3. การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม
4. การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว
5. ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของบุคคลจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณาแต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่าต้องมีอิสรภาพ ความเสมอภาคและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต้องมีความสูงสุด การมีส่วนร่วมเป็นการกระจายโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วม และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากบุคคล

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานเทศกาลไหม

2.3.1 ความสำคัญ

เทศกาลไหมนานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว และงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น และงานขอนแก่นซอฟต์แวร์ฟาวเวอร์ ประจำปี 2566 หรือที่นิยมเรียกว่า”งานไหมขอนแก่น” เริ่มจัดครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2522 ต่อมาได้นำประเพณีผูกเสี่ยว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวขอนแก่น และของชนอีสานมาจัดร่วมกับงานไหม จากนั้นได้เพิ่มคำว่า งานกาชาดเข้าไปด้วยจึงกลายมาเป็นชื่องานที่ว่า งานเทศกาลไหม ประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ ปีพ.ศ.2526 เป็นต้นมา ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับงานไหมขอนแก่นให้เป็นงานที่จะก้าวสู่สากล จึงมีแนวคิดที่จะปรับปรุงพัฒนาและยกระดับรูปแบบงานไหมขอนแก่น ให้เป็นงานไหมที่จะก้าวสู่ระดับสากลภายใต้”งานเทศกาลไหมนานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว งานกาชาดจังหวัดขอนแก่น และ

งานขอนแก่นซอฟต์แวร์ ประจำปี 2566” เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับรูปแบบงานใหม่ โดยกำหนดจัดกิจกรรมระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน – 10 ธันวาคม 2566 ที่บริเวณหน้าสนามศาลากลางจังหวัดขอนแก่น เพื่อแสดงเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดงานเทศกาลใหม่นี้จัดเป็นปีที่ 44 และเป็นปีที่ 11 ของการยกระดับการจัดงานใหม่ สู่ความเป็นนานาชาติ ทั้งนี้ เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดขอนแก่นและภาคอีสานให้คงอยู่และเผยแพร่ไปยังคนรุ่นต่อไป ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น เสริมสร้างและพัฒนาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมของจังหวัดให้เป็นเมืองศูนย์กลางแห่งผ้าไหมเมืองไปสู่สากล โดยขอนแก่นได้รับการรับรองจากสหประชาชาติให้เป็นเมืองแห่งผ้าไหมโลกเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 โดยการผลักดันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเป็นศูนย์กลาง ผ้าไหมดีทั้งการผลิตจากผ้าไหมและผ้าฝ้าย เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายใน และภายนอก รวมไปถึงความหลากหลายและยิ่งใหญ่งดงาม อาทิ การจัดขบวนแห่ทางศิลปวัฒนธรรมของชาวขอนแก่น รวมทั้งมหรสพเสด็จ การแสดงกลางแจ้ง ตอนกลางคืนประกอบแสง สี เสียง และสื่อผสมที่สร้างสีสันในถนนให้สวยงาม การจัดพิธีผูกเสี่ยว การจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรม การร่ายวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองขอนแก่นการเดินแฟชั่นโชว์ชุดผ้าไหม และจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากไหมทั้งภายในและต่างประเทศอนุภาคกลุ่มน้ำโขงการแสดงนิทรรศการและสินค้า OTOP ของดีเมืองขอนแก่น นิทรรศการและการแสดงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดรายได้จากการจัดงานเพื่อนำไปดำเนินการสาธารณประโยชน์และสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ของเหล่ากาชาดจังหวัดขอนแก่น

2.3.2 ประวัติความเป็นมา

งานเทศกาลใหม่นานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว และงานขอนแก่นซอฟต์แวร์ ประจำปี 2566 หรือที่นิยมเรียกกันว่า งานไหม หรืองานเทศกาลไหมจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2522 สมัยนายชำนาญ พงนา เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมีรองผู้ว่าราชการที่มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐาน การจัดงานอยู่ 2 คน คือ นายอเนก โรจน์ไพบูลย์ และนายจรินทร์ กาญจน์นัย ริเริ่มและผลักดันจนเป็นที่ยอมรับและได้รับความสนใจแพร่หลายจนทุกวันนี้ การจัดงานครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2522 ใช้ชื่อว่า “งานเทศกาลไหมขอนแก่น” เนื่องจากยังไม่ได้รวมเอา ประเพณีผูกเสี่ยวมาไว้ในงาน จนมาปี พ.ศ. 2523 ได้นำประเพณีผูกเสี่ยวเข้ามาจัดร่วมกับงานเทศกาลไหม จากการริเริ่ม ของนายเลื่อน รตนมงคล ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอเปือยน้อย ในสมัยนั้น ซึ่งพิธีผูกเสี่ยวมีการจัดอย่างเป็นทางการที่กิ่งอำเภอเปือยน้อย และจังหวัดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในพิธีดังกล่าว เพื่อทำการอนุรักษ์ และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งส่งผลต่อการเมืองการปกครอง จึงนำมาผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดงานประจำปีของจังหวัด และให้เป็นชื่อของงานด้วย ตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมาคือเทศกาลไหมขอนแก่น และประเพณีผูกเสี่ยว ปี พ.ศ. 2523 ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 และปี พ.ศ. 2525 ได้ใช้ชื่อ งานว่า “เทศกาลไหมขอนแก่นและพิธีผูกเสี่ยว” ซึ่งการใช้ชื่องานจะมีการเปลี่ยนแปลงจนถึงปี พ.ศ.2526 ได้มีการพิจารณาชื่อเหตุผลและแสดงความคิดเห็นกันว่า ชื่อที่จะใช้เป็นชื่อของงานมีการแสดงความคิดเห็น 2 ประการ คือ

1. คำว่าเสี่ยว “ขอนแก่น” ที่ต่อมาจากงานเทศกาลไหม น่าจะอยู่ในตำแหน่งที่แสดงความเป็นเจ้าของทั้งงานไหมและผูกเสี่ยว ถ้าหากคงไว้ตามเดิมก็อาจจะทำให้เข้าใจว่าเทศกาลไหม เป็นของจังหวัดขอนแก่นส่วนประเพณีผูกเสี่ยวไม่ใช่ แต่ถ้าหากคงไว้ตามเดิมก็อาจจะทำให้เข้าใจว่าเทศกาลไหม เป็นของจังหวัดขอนแก่น ส่วนประเพณีผูกเสี่ยว ไม่ใช่ ถ้าหากจะนำไปไว้หลังคำว่า ประเพณีผูกเสี่ยว ก็จะทำให้ความรู้สึกว่าชื่อของงานซึ่งยาวอยู่แล้วนั้น ยาวขึ้นไปอีก

2. งานเทศกาลไหมนี้ “ดัง” พอสมควรแล้วและกำลังจะได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไม่จำเป็นต้องระบุ ว่าเป็นงานของจังหวัดใดเพียงบอกว่า “งานไหม” ก็ต้องเข้าใจทันทีว่าต้องไปขอนแก่น เป็นงานของขอนแก่นและ ที่สุดก็ได้ผลสรุปว่าใช้ชื่องานว่า “งานเทศกาลไหมขอนแก่นและพิธีผูกเสี่ยว”

ปี พ.ศ. 2526 ได้เพิ่มคำว่า งานกาชาดเข้าไปด้วย จึงมีชื่อว่า “งานเทศกาลไหมประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันพร้อมได้มีการเพิ่มวันจัดงานจากทุกปีที่จัดเพียง 7 วัน มาเป็น 10 วัน

ปี พ.ศ. 2528 ได้พิจารณางดกิจกรรมประเพณีผูกเสี่ยว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ จึงเหลือเพียงงานเทศกาลไหมและงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น

ปี พ.ศ. 2529 พิธีผูกเสี่ยว ได้นำกลับมาจัดเป็นหลักของงานอีก จึงใช้ชื่องานเหมือนเดิม คืองานเทศกาลไหมและงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น

ปี พ.ศ. 2532 ได้เพิ่มวันจัดงานอีก 2 วัน ในวันที่ 9,10 ธันวาคม พ.ศ. 2532 เพื่อนำรายได้เฉพาะ 2 วันนี้ สมทบทุนปรับปรุงและบูรณะอนุสาวรีย์ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ บริเวณสวนรัชดานุสรณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณ จัดงานฯ ตั้งแต่นั้นมาการจัดงานจึงมี 12 วัน จนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2535 – 2537 มีการย้ายสถานที่จัดงานจากที่เคยจัด คือจากสนามหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ไปจัด ณ สนามกีฬาากลางจังหวัดขอนแก่น

ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบัน การจัดงานกลับมาที่หน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่นเหมือนเดิม วัตถุประสงค์หลักการจัดงานเทศกาลไหม ประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาดจังหวัดขอนแก่นกำหนดตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน – 10 ธันวาคม ของทุกปี รวม 12 วัน 12 คืน นั้น มีแนวทางการจัดงานประเด็นหลักใน 3 ประการคือ

ประการที่ 1 งานเทศกาลไหม จะแสดงเอกลักษณ์ความสวยงามของลายผ้าไหมของชาวขอนแก่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งรวมผ้าไหม ที่มากและสวยที่สุดในประเทศไทย

ประการที่ 2 ประเพณีผูกเสี่ยว ถือเป็นประเพณีพื้นบ้านสืบทอดกันมานาน จนเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น แสดงออกถึงความรัก ความผูกพัน ประดุงพี่น้อง

ประการที่ 3 งานกาชาดจังหวัด เป็นองค์กรหลักสำคัญในการสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ เป็นองค์กรที่จะส่งเสริมโอกาสทางสังคมให้กับพี่น้องประชาชน

ปี พ.ศ. 2545 มีการเพิ่มวันจัดงานอีก 2 วัน คือระหว่างวัน 29 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2545 รวม 14 วัน

ปี พ.ศ. 2546 กำหนดจัดงาน 12 วัน เช่นเดิม แต่มีการปรับเปลี่ยนวันให้เร็วขึ้น เนื่องจากจะมีพิธีเปิดศาลากลางจังหวัดขอนแก่นหลังใหม่ โดยเลื่อนวันเร็วขึ้น คือการจัดงานระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ทั้งนี้เพื่อให้มีเวลาเตรียมสถานที่ประกอบพิธี คือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานประกอบ พิธีเปิดอาคารศาลากลางจังหวัดขอนแก่น (หลังใหม่) อย่างเป็นทางการ ในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2546 จึงมีการเลื่อนการจัดงานเทศกาลไหม ประเพณีผูกเสี่ยวงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2546 เป็นวันที่ 27 พฤศจิกายน – 8 ธันวาคม พ.ศ.2546 รวมเวลาจัดงาน 12 วันเหมือนเดิม

สำหรับการนับปีการจัดงาน หากนับการจัดงานเทศกาลไหม (ไม่รวมผูกเสี่ยว) ครั้งแรกจัดเมื่อปี พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ.2566 รวมทั้งสิ้น 44 ปี หากนับปีที่เริ่มให้มีการผูกเสี่ยว ซึ่งเริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2523 ถึงปัจจุบัน คือ พ.ศ. 2566 จะเป็นปีที่ 43 ซึ่งการจัดงานเทศกาลไหมที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมหรสพ สถานที่ และการละเล่นต่าง ๆ ไปตามยุคสมัย แต่วัตถุประสงค์ของการจัดงานยังคงเหมือนเดิม คือ

ประการที่ 1 เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มพูนรายได้แก่ราษฎร

ประการที่ 2 เพื่อส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลผลิตจากไหม และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ไหมให้มีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือและแพร่หลายยิ่งขึ้น

ประการที่ 3 เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว และการผลิตสินค้าพื้นเมืองต่างๆ

ประการที่ 4 เผยแพร่ความรู้ วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางการเกษตรอุตสาหกรรม และ พาณิชยให้แก่เกษตรกร ผู้ประกอบการ รวมทั้งประชาชนทั่วไป

ประการที่ 5 เพื่อผดุง รักษาศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนการเล่นพื้นเมืองของภาคอีสาน

ประการที่ 6 เพื่อส่งเสริมกิจกรรม โครงการต่างๆ ตามนโยบายรัฐบาล

ประการที่ 7 เพื่อเป็นการหารายได้จังหวัดขอนแก่นและเหล่ากาชาด จังหวัดขอนแก่น สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ แก่ผู้ประสบภัยพิบัติผู้เจ็บป่วยตลอดจนช่วยเหลือราษฎร ผู้ยากไร้ในจังหวัด และการกุศลสาธารณต่าง ๆ ซึ่งเป็นภารกิจของจังหวัดโดยทั่วไป

ปี พ.ศ. 2565 นายไกรสร กองฉลาด ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานการประชุมเตรียมความพร้อมการจัดงานเทศกาลไหมนานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2565 ซึ่งกำหนดจัดงานระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน – 10 ธันวาคม พ.ศ. 2565 รวม 12 วัน ที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น โดยมีนายสุเทพ มณีโชติ รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการจัดงานเทศกาลไหมนานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาด จังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุม โดยมีมติที่ประชุม ได้กำหนดการจัดงานในปี พ.ศ. 2565 จัดเป็นปีที่ 43 และเป็นปีที่ 10 ของการยกระดับการจัดงานเทศกาลไหมสู่ความเป็นนานาชาติ ซึ่งการจัดงานเทศกาลไหมนานาชาติฯ ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ พิธีการ มหรสพ สถานที่และกิจกรรมต่างๆ ไปตามยุคสมัยและสถานการณ์มีแนวทางการจัดงานหรือประเด็น เน้นหนักใน 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 งานเทศกาลไหม จะแสดงเอกลักษณ์ความสวยงามของลายผ้าไหมของชาวขอนแก่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งรวมผ้าไหมที่มากและสวยที่สุดในประเทศไทย

ประการที่ 2 ประเพณีผูกเสี่ยว ถือเป็นประเพณีพื้นบ้านสืบทอดกันมานาน จนเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น แสดงออกถึงความรักความผูกพันประดุจพี่น้อง

ประการที่ 3 กาชาดจังหวัดเป็นองค์กรหลักสำคัญในการสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ เป็นองค์กรที่จะส่งเสริมโอกาสทางสังคมให้กับพี่น้องประชาชน

และในปีนี้จัดต่อเนื่องเป็นปีที่ 44 ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ถึง 10 ธันวาคม พ.ศ. 2566 รวม 12 วัน 12 คืน ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดขอนแก่นและภาคอีสานโดยในปีที่ผ่านมา “เฮือนโบราณ วิถีไทยบ้านขอนแก่น” การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อจะได้ไม่หลงลืมรากเหง้าของตัวเอง รวมถึงการสร้างพัฒนาผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ซึ่งจะเห็นได้ถึงวิถีชีวิตของคนอีสานและคนขอนแก่น ที่มีประเพณีและวัฒนธรรมที่งาม แสดงออกถึงความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรให้แก่กันและกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นศักยภาพอันโดดเด่นเป็น (Soft Power) ของจังหวัดขอนแก่น ที่มีความสอดคล้อง กับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดผ่านวัฒนธรรม สามารถนำความเป็นไทยสู่การเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของไทยสู่เวทีโลก นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ให้เกิดการแข่งขันสร้างตลาดใหม่และเสริมรายได้ให้แก่กลุ่มผู้ผลิตสินค้าเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ราษฎร มีการแสดงนิทรรศการ รวมทั้ง การสาธิตและการออกร้านเพื่อเผยแพร่ความรู้ประชาชนได้มาเที่ยวงาน เทียวชมมหรสพ และเป็นการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนหลังฤดูเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตร

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประเพณีผูกเสี่ยว

2.4.1 ความหมายประเพณีผูกเสี่ยว

วิไลวัจน์ ฤกษ์ภูติ (2526) อธิบายไว้ว่า “เสี่ยว” หมายถึงการเป็นมิตรแท้ เพื่อนแท้ เพื่อนตายที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และจริงใจต่อกันสามารถจะตายแทนกันได้ เมื่อได้ผูกเสี่ยวจะมีความผูกพันกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ ความผูกพันนี้จะแผ่ขยายครอบคลุมไปถึงครอบครัวญาติ พี่น้อง ชุมชนและหมู่บ้าน

อุดม บัวศรี (2533) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เสี่ยว” หมายถึง เพื่อนรัก เพื่อนตาย เพื่อนร่วมสุขร่วมทุกข์ ประดุจชีวิตเดียวกัน ในสมัยโบราณคนอีสานผูกเสี่ยวกันโดยไม่มีพิธีเอิกเกริก แต่เป็นการรับรู้ระหว่างบิดามารดาของทั้งสองฝ่าย เมื่อผูกข้อมือกันและอวยชัยให้พรกันแล้ว คู่เสี่ยวก็จะเป็นเพื่อนกันตลอดชีวิต

สำลี รักสุทธี (2544) ได้เขียนไว้ว่า “เสี่ยว” หมายถึง มิตรแท้ เพื่อนแท้ เพื่อนตาย ซึ่งมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อกันมาก มีความผูกพันด้านจิตใจต่อกันมาก มีอำนาจผูกพันด้านจิตใจอันละเอียดอ่อนลึกซึ้งยาวนาน และอมตะไม่มีอำนาจใดจะพรากให้จากกันได้แม้แต่ความตาย คนที่เป็นเสี่ยวกันได้ ต้องมีพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ มาผูกพันให้เป็นเสี่ยวกันและจะมีความผูกพันรักกันนับถือกันอย่างแท้จริงตลอดไป

แต่น่าเสียดายที่คนภาคอื่น ๆ นำความหมายของคำว่าเสี่ยวไปใช้ในทางที่ผิด เช่น เข้าใจว่าเสี่ยว หมายถึง คนบ้านนอกคอกนา พวกโง่เง่าเต่าตุ่น พวกซื่อป้อ เป็นต้น บางครั้งมีคำพูดที่ถูกดูหมิ่น เช่น เรียกว่า “บักเสี่ยว” หมายถึง พวกซื่อๆ ซื่อป้อมาจากภาคอีสาน

ประมวล พิมพ์เสน (2546) อธิบายไว้ว่า “เสี่ยวหรือเซี่ยว” แปลว่า เพื่อนที่มีความรักความผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง เพื่อนสนิท เพื่อนตาย ผู้ที่ไว้วางใจ เปรียบเสมือนตัวเราเองและได้อธิบายต่อไปว่า เพื่อให้สำเนียงภาษาอีสานถูกต้อง จึงใช้คำว่า “เซี่ยว” ซึ่งตามสำนวนอีสานบอกว่า “เซี่ยว” นั้น คือ ปู ยา ลุง น้ำ อา เดียวกันทั้งหมด

เลื่อน รัตนมงคล (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของเสี่ยวว่า “เสี่ยว” หมายถึงเพื่อนแท้ เพื่อนตายคนที่จะเป็นเสี่ยวกันได้ต้องมีพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ ผูกพันให้เป็นเสี่ยวกันและคนที่จะเป็นเสี่ยวกัน ก็จะมีข้อมูลผูกพันรักกันนับถือกันอย่างแท้จริง และแน่นแฟ้นตลอดไป

จารุบุตร เรืองสุวรรณ (ม.ป.ป.) ได้อธิบายไว้ว่า เสี่ยว หมายถึง เพื่อนรักเพื่อนร่วมเป็นร่วมตาย ถ้าฝ่ายหนึ่งตกทุกข์ได้ยากหรือมีความเดือดร้อน คู่เสี่ยวจะต้องไปช่วยเหลือกันจนสุดความสามารถถึงขั้นอาจตายแทนกัน

2.4.2. ประวัติความเป็นมาประเพณีผูกเสี่ยว

การผูกเสี่ยว หรือ พิธีผูกเสี่ยว จัดเป็นประเพณีเก่าแก่และดั้งเดิมพิธีหนึ่งของชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือที่เราคุ้นเคยกันว่าชาวอีสานที่ได้ประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ ประเพณีผูกเสี่ยวเป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวอีสานที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ คำว่า “เสี่ยว” เป็นภาษาอีสานแท้ๆ ซึ่งชาวอีสานทุกคนต่างมีความซาบซึ้งกับคำๆ นี้ เป็นอย่างดี และเป็นคำที่มีความหมายไปในทางที่ดีงามอีกด้วย แต่น่าเสียดายที่ชาวภาคอื่น ๆ ยังไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำว่า “เสี่ยว” และนำไปใช้ในทางที่ผิดๆ เช่นเข้าใจคำว่าเสี่ยว หมายถึง พวกบ้านนอกคอกนา พวกโง่เง่า เต่าตุ่น เป็นต้น แล้วยังใช้คำพูดในเชิงดูหมิ่น ดูแคลน หนักไปกว่านั้นคือเติมคำนำหน้าลงไปอีกว่าบักเสี่ยว ซึ่งถ้าพูดถึงบักเสี่ยวแล้ว จะหมายถึงพวกซื่อๆ ซ่าๆ ที่มาจากอีสาน แต่อันที่จริงคำว่า “เสี่ยว” เป็นคำที่มีความหมายในทางที่ดีงาม เพราะหมายถึง มิตรแท้ เพื่อนแท้ หรือเพื่อนตาย ซึ่งมีความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ต่อกัน มีความผูกพันทางด้านจิตใจกันอย่างจริงใจ และเต็มใจ ไม่มีอำนาจใดๆ จะมาพรากให้จากกันได้แม้แต่ความตาย

ทั้งนี้ ความผูกพันของเสี่ยวนี้ไม่มีเฉพาะเป็นเสี่ยวเท่านั้น หากมีความหมายผูกพันเชื่อมโยงไปถึงครอบครัวญาติพี่น้อง และหมู่บ้านของเสี่ยวด้วย คำว่า “เสี่ยว” หมายถึง “เพื่อนรัก” เพื่อนสนิทที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขที่เกื้อกูลกันมา และเอื้ออาทรต่อกันมีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกัน และกันเหมือนญาติสนิทบางที่เรียกว่า คนอีสานจำเป็นต้องมีเพื่อนสนิทคือ “เสี่ยว” ไว้ทุกคน เพราะการเดินทางไปมาหาสู่กันต้องนอนค้างตามหมู่บ้านต่าง ๆ หรือคราวมีเทศกาลงานบุญสำคัญเกิดขึ้น เช่น บุญบั้งไฟ บุญเข้าพรรษา บุญกฐิน เป็นต้น เสี่ยวทั้งหลายก็จะได้ไปเยี่ยมยามถามข่าวกัน และพักผ่อนด้วยกัน ถ้าลูกผูกเสี่ยวบิดามารดาจะกลายเป็นญาติสนิทกัน ซึ่งลูกๆ จะเรียกพ่อแม่ได้อย่างสนิทใจถ้าพ่อแม่ผูกเสี่ยวกับใคร ลูกๆ จะเรียกพ่อเสี่ยว แม่เสี่ยว

การผูกเสี่ยว ก็คือ นำบุคคลสองคนมาผูกพันเป็นมิตรกัน หลักเกณฑ์ในการเลือกคู่เสี่ยวนั้น ปกติแล้วมักจะเลือกเพศเดียวกัน ชายก็มีคู่เสี่ยวเป็นชาย หญิงก็มีคู่เสี่ยวเป็นหญิง นอกจากนี้คู่เสี่ยวต้องมีลักษณะ ท่าทาง รูปร่างหน้าตา อายุ อารมณ์ จิตใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันอีกด้วย ญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายก็จะจัดพิธีผูกเสี่ยวให้ โดยใช้เส้นฝ้ายผูกข้อมือของคู่เสี่ยวแต่ละคน พร้อมทั้งให้ออวาทและอวยพรให้ทั้งคู่เป็นเพื่อนตายต่อกัน จะมีการตักน้ำสาบานเป็นระหว่งคู่เสี่ยวด้วยและเมื่อสาบานเป็นคู่เสี่ยวกันแล้ว ก็จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม ซึ่งมักจะมีผลก่อให้เกิดความรักความใคร่สมัครสมานสามัคคี ความสงบเรียบร้อยความร่มรื่นเย็นในชุมชนและกลุ่มสังคม เป็นธรรมเนียมที่มีการผูกมิตรกันมาแต่โบราณกาลจึงเป็นประเพณีอันดีงามของชาวอีสานที่บรรพบุรุษของเราได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานานสมควรอย่างยิ่งที่พวกเราชาวไทยทุกคน โดยเฉพาะชาวอีสานที่บรรพบุรุษของเรา ได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน สมควรอย่างยิ่งที่พวกเราชาวไทยทุกคนโดยเฉพาะชาวอีสานจะได้ช่วยกันอนุรักษ์รักษาไว้ให้เจริญพูนผลงอกงามยิ่งขึ้น เพื่อเป็นมรดกตกทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังสืบไป

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

2.5.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายท่านสรุปได้ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 117) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินใจสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารงานเชิงระบบจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เมื่อดำเนินงานโครงการสิ้นสุดแล้วต้องมีการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2544 : 48) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินใจสัมฤทธิ์ผลของโครงการ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2546 : 93) กล่าวว่า การประเมิน คือการหาแนวทางตัดสินใจการค้นหาลำดับที่โครงการได้ดำเนินการไปแล้วสิ่งใดที่ควรดำเนินการต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและศึกษาว่าระหว่างดำเนินการนั้นมีปัญหาใดบ้าง ที่ควรปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ

พิสนุ พองศรี (2550 : 4) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า การประเมิน เป็นกระบวนการตัดสินใจของคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยนำเอาสารสนเทศหรือผลจากการค้นคว้าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ที่กำหนดไว้จากความหมายของการประเมินโครงการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นผลจากการวัดผลที่เกิดขึ้นจากผลของการปฏิบัติงานจริง เพื่อเอาผลนั้นไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อันจะทำให้ทราบว่าการปฏิบัติงานตามแผน หรือโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.5.2 ประเภทของการประเมินโครงการ

การแบ่งประเภทการประเมินโครงการคงมิใช่เป็นการกำหนดเกณฑ์เด็ดขาดแต่จำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์หลายชนิดมาจำแนกประเภทเช่น ใช้เวลา วัตถุประสงค์ วิธีการและรูปแบบการประเมินมาบ่งบอกถึงประเภทของการประเมิน ซึ่งในที่นี้อาจจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1.การประเมินโครงการก่อนการดำเนินการ (preliminary evaluation) เป็นการศึกษาประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่เริ่มโครงการใดๆ โดยอาจทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพของปัจจัยป้อนความเหมาะสมของกระบวนการ ที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ปัญหา อุปสรรคความเสี่ยงของโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์ หรือประสิทธิผล ที่คาดว่าจะได้รับในขณะเดียวกันก็อาจจะศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (มปป.) เอกสารประกอบการสอนระดับบัณฑิตศึกษา เรื่องแนวคิดการประเมินโครงการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ดังนี้

การประเมินผลกระทบด้านสังคม (Social Impact Assessment-SIA)

การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ (Ecological Impact Assessment-EIA)

การประเมินผลกระทบด้านการเมือง (Political Impact Assessment-PIA)

การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี (Technological Impact Assessment-TIA)

การประเมินผลกระทบด้านประชากร (Population Impact Assessment-PIA)

การประเมินผลกระทบด้านนโยบาย (Policy Impact Assessment-POIA)

การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact Assessment)

การประเมินโครงการก่อนการดำเนินการนี้มีประโยชน์สำหรับนักลงทุน เพื่อศึกษาว่าก่อนลงมือโครงการใด ๆ จะเกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุน (Cost effectiveness) หรือจะเกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประชากร เทคโนโลยี และระดับนโยบายหรือไม่ หากได้ทำการศึกษารอบคอบแล้ว อาจจะได้ผลการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะได้เกิดประโยชน์หรือโทษอย่างไร ปัญหาอุปสรรคเป็นอย่างไร เพื่อผู้เป็นเจ้าของโครงการจะได้ตัดสินใจล่วงหน้าว่าลื้มเลิกโครงการหรือปรับปรุงองค์ประกอบและกระบวนการบริหารจัดการโครงการเพียงใดเพื่อให้เกิดผลดี

2. การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสำคัญ ซึ่งมักจะใช้ประเมินผลระหว่างแผนหรือระหว่างพัฒนาโครงการผลที่ได้จาก Formative evaluation นั้นจะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนั้น Formative evaluation อาจใช้ในระหว่างดำเนินโครงการจะช่วยตรวจสอบว่าโครงการได้ดำเนินไปตามแผนของโครงการอย่างไร อาจเรียกชื่อเฉพาะว่า Implementation evaluation หรือ Formative evaluation อาจตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินได้ผลเพียงไร เรียกว่า Progress evaluation โดยทั่วไปแล้ว Formative evaluation อาจใช้ประเมินสิ่งต่อไปนี้

1. ทบทวนแผนของโครงการ

2. การสร้างแผนของโครงการ

3. การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) หรือรายการ (Check list) สำหรับรวบรวมข้อมูลตามเรื่องที่ต้องการ

4. การคัดเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม

5. การกำหนดตารางเวลาการประเมินผลให้สอดคล้องกับการดำเนินโครงการ

6. การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นข่าวสารสำหรับการรายงานและเสนอแนะสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

7. การแนะนำแนวทางปรับปรุง การแก้ปัญหา และการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของโครงการ

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือประเมินผลผลิต (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลรวมสรุป มักจะใช้ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการสำหรับโครงการที่มีการดำเนินระยะยาวก็อาจใช้ (Summative Evaluation) ในการสรุปย่อความระยะยาวต่างๆ ข้อมูลที่ได้จากระยะต่างๆ จะช่วยให้มีการประเมินสรุปรวมนั้นส่วนใหญ่จะรวบรวมจากผลของ Formative Evaluation เป็น Summative Evaluation ซึ่งผลสรุปที่ได้จะนำไปสู่การรายงาน ว่า โครงการได้บรรลุเป้าหมาย (Goals) หรือไม่อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสถานภาพของโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงไรมีปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารโครงการสามารถนำไปสู่การตัดสินใจว่าโครงการนั้นควรดำเนินการต่อหรือยกเลิก

4. การประเมินประสิทธิภาพ การประเมินโครงการโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย ที่ผ่านมายังจำกัดอยู่แต่เพียงการประเมินผลผลิต โดยมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ให้ทุนในการยุติหรือขยายโครงการแต่ในปัจจุบันนักประเมินและผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วย โดยถือว่าเป็นประเภทของการประเมินที่จำเป็นสำหรับโครงการบริการทั่วไป เพราะจะช่วยเสริมให้โครงการเหล่านั้น สามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือโครงการที่เป็นตัวกำหนดเกณฑ์สำคัญสำหรับประกันโครงการขนาดใหญ่ระดับชาติ ที่จะไม่ต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยไม่จำเป็นการดำเนินโครงการบริหารสังคมนั้นจะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของโครงการเท่านั้น แต่จะต้องให้คุ่มค่าในเชิงของประสิทธิภาพด้วยโดยปกติการประเมินประสิทธิภาพของโครงการมักจะเริ่มจากคำถามต่างๆ กันเช่น

1. ความสำเร็จของโครงการนั้นๆเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายแล้วมีความเหมาะสมหรือไม่
 2. ผลผลิตของโครงการเกิดจากปัจจัยที่ลงทุนไปใช้หรือไม่
 3. โครงการนี้มีผลผลิตสูงกว่าโครงการอื่นๆ เมื่อลงทุนเท่ากันหรือไม่ และเพราะเหตุใด
- (เยาวดี ราชชัยกุล) (2546) การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

2.5.3 การบริหารโครงการ

การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องดำเนินการทั้ง 2 อย่างคือ วางแผนที่ดีมีระบบและดำเนินการบริหารโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการ ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550:32-34) ได้กล่าวถึงการบริหารโครงการ หมายถึง กระบวนการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ การวางแผน (Planing) การปฏิบัติตามแผน (Implementation) การติดตามและการประเมินผล (Evaluation) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารโครงการ

2.5.4 รูปแบบการประเมินโครงการ

2.5.4.1 แนวคิดและโมเดลชิปในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Srufflebeam's CIPP Model)

ในปี ค.ศ. 1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่มชื่อ “Educational Evaluation and decision Making” หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ในวงการศึกษานานาชาติ เพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลการศึกษาได้อย่างน่าสนใจ และทันสมัยด้วยนอกจากนั้น สตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันเรียกว่า CIPP Model

รูปแบบการประเมินแบบซิป (Cipp Model) เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ ตั้งแต่บริบท ปัจจัยป้อนกระบวนการและผลผลิต (Context, Input, Process and product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์และ ประสิทธิภาพของโครงการ ทั้งภาพรวมหรือรายปัจจัยเป็นสำคัญ ซึ่งพออธิบายได้ดังนี้

การประเมินด้านบริบท หรือประเมินเนื้อความ (context Evaluation) เป็นการศึกษา ปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่ อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) เพื่อค้นหาประสิทธิภาพขององค์ประกอบที่ นำมาเป็นปัจจัยป้อน ซึ่งอาจจำแนกเป็นบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพ การบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังจำแนกย่อยออกไปอีก เช่น บุคคล อาจพิจารณาเป็นเพศ อายุ มีสภาพทาง สังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทักษะ ศักยภาพความสามารถประสบการณ์ ความรู้ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่และลักษณะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการศึกษาต่อจากการประเมินบริบท และปัจจัยป้อนว่า กระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็ง ของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อย เพียงใด

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของ โครงการโดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไป ตัดสิน เกณฑ์มาตรฐานนั้น อาจกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นกำหนด ไว้ก็ได้

2.5.4.2 แนวความคิดและแบบจำลองของ R.W.Tyler

R.W.Tyler เป็นนักบินรุ่นแรก ๆ ในปี ค.ศ. 1930 และเป็นผู้ที่เริ่มต้นบุกเบิกแนวความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินโครงการ เขามีความเห็นที่ “การประเมินคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้” โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง จากคำจำกัดความของการ ประเมินดังกล่าวแล้วนี้จะเห็นได้ว่า มีแนวความคิดเห็นว่าโครงการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ได้จากผลผลิต ของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวความคิดในลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model or Objective) เรียกว่า Tyler’s Goal Attainment Model ซึ่งต่อมาปี 1950 ได้มีรูปแบบ มาใช้เป็นกระบวนการตัดสินการบรรลุ วัตถุประสงค์ของสิ่งที่ทำการประเมิน (R.W. Tyler.1950) เรียกว่า “Triple Ps Model” ดังนี้

P-Philosophy & Purpose -ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย

P-Process -กระบวนการ

P-Product –ผลผลิต

ในการประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษา ได้โดยการประเมินความสัมพันธ์ ของทั้ง 3 ว่าปรัชญา / จุดมุ่งหมายของโครงการมีความสัมพันธ์กับกระบวนการและผลผลิตหรือไม่ ถ้าประเมิน เป็นส่วน ๆ ก็จะประเมินในด้านประสิทธิภาพของปรัชญา / จุดมุ่งหมายและกระบวนการประเมินประสิทธิผล ของผลผลิตว่าตรงกับปรัชญา / จุดมุ่งหมายหรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นต้น

2.5.4.3 แนวความคิดของ Robert E. Stake ในการประเมิน

แนวความคิดของ Robert E. Stake นั้น คำนึงถึงความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันของบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการประเมินโครงการผู้เกี่ยวข้องคนหนึ่งอาจต้องการทราบเกี่ยวกับความแน่นอนและสอดคล้อง ในการวัดเพื่อการประเมินนั้นๆ ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นอาจต้องการทราบทิศทางการดำเนินงานของโครงการหรือผู้ใช้ผลผลิตของโครงการ อาจมีความต้องการอีกรูปหนึ่งสำหรับนักวิจัยอาจต้องการสารสนเทศที่แตกต่างไปจากผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพราะการประเมินนั้นเพื่อที่จะรู้เรื่องราวต่างๆ ของโครงการอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

ดังนั้นการประเมินโครงการจึงต้องมีการบรรยายเกี่ยวกับ โครงการอย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุมถึงสารสนเทศที่จะต้องสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น จึงเสนอรูปแบบของการประเมินโครงการอย่างมีระบบโดยการบรรยายและตัดสินคุณค่า เกี่ยวกับโครงการตามหลักการของโครงการนั้น ๆ ได้ตั้งชื่อแบบจำลองในการประเมินผลของเขาว่าแบบจำลอง การสนับสนุน (Countenance Model Stake) ได้เน้นว่า การประเมินโครงการจะต้องมี 2 ส่วน คือ การบรรยาย (Descriptive) และการตัดสินคุณค่า (Judgment)

ในภาคการบรรยายนั้น ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประเมินจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ได้มากที่สุดประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goal or Intents) เป้าหมายที่ครอบคลุมนโยบายทั้งหมดสำหรับการประเมินการศึกษา ไม่ควรจะสนใจเป้าหมายเฉพาะในแง่พฤติกรรมของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ด้วยความคาดหวังนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1.1 ส่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อน ซึ่งอาจจะเกี่ยวพันกับผลของการเรียนการสอน

1.2 ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงานเป็นองค์ประกอบของขบวนการเรียนการสอน

1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริงมีส่วนประกอบ 3 ส่วนเช่นกันคือ สิ่งนำปฏิบัติการและผลลัพธ์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็จริง มิได้เป็นตัวชี้บ่งว่าข้อมูลที่เราได้มีความเที่ยงหรือความตรง แต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

ในภาคการตัดสินคุณค่าเป็นส่วนที่จะตัดสินว่า โครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด นักประเมินต้องพยายามศึกษาว่า มาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยทั่วไป เกณฑ์ที่ใช้มี 2 ชนิดคือ

1. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ อาจจะเกิดขึ้นก่อนโดยมีความเป็นอิสระจากพฤติกรรมของกลุ่ม

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรม ของกลุ่มถ้าผู้ประเมินไม่สามารถหามาตรฐาน ที่จะนำมาเปรียบเทียบได้ก็ต้องพยายามหาโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน มาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจ แบบจำลองนี้มุ่งเน้นความสอดคล้องและความสมเหตุสมผล ของเมตริกบรรยายและเมตริกตัดสินคุณค่าสำหรับความสอดคล้องนั้น มี 2 ลักษณะคือ

2.1.Contingence เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผล จะพิจารณาความสัมพันธ์ ในแนวตั้งตามของ Stake

2.2.Congruence เป็นความสอดคล้องที่ปรากฏขึ้นจริงหรือเป็นความสอดคล้องในเชิงประจักษ์ (empirical) พิจารณาความสัมพันธ์ในแนวนอนตามของ Stake ข้อดีสำหรับรูปแบบของการประเมินของ Stake คือเสนอวิธีการประเมินเป็นระบบเพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยาย และตัดสินคุณค่ามีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจนแต่มีข้อจำกัดคือ เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกันและความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้

บทที่ 3

วิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 โดยกำหนดวิธีการและขั้นตอนการติดตามผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

- 3.1. แนวทางการประเมินผล
- 3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล
- 3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7. เกณฑ์การแปลผล
- 3.8. การนำเสนอ

3.1 แนวทางการประเมินผล

ศึกษารายละเอียดการประเมินจากคู่มือการใช้โปรแกรมแบบสอบถามออนไลน์ E-Questionnaire เพื่อสร้างความเข้าใจรายละเอียด ในแต่ละขั้นตอนกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยพิจารณาข้อมูลที่กำหนดไว้ในโปรแกรมแล้วเลือกใช้วัตถุประสงค์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ได้เพิ่มเติมปรับปรุงวัตถุประสงค์เพื่อสอดคล้องกับความต้องการบางประการ กำหนดประเด็นประเมินโดยพิจารณาข้อมูลที่กำหนดที่กำหนดไว้ในโปรแกรมแล้วเลือกใช้ประเด็นที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามได้ปรับปรุงประเด็นขึ้นใหม่บางประเด็น เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ และพัฒนาเครื่องมือประเมินคือแบบสอบถาม (ปลายเปิด - ปิด)

3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ประชาชนทั่วไป/ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ธุรกิจส่วนตัว/พนักงานเอกชน/รับจ้างทั่วไป/นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 397 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 คือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่นๆ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการตอบแบบสอบถาม เพื่อตอบคำถามของการติดตามผลโครงการของผู้เข้าร่วมงานผู้ปฏิบัติงานและประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมกิจกรรมภายในสถานที่จัดโครงการ

3.5 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน - วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2566

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จากนั้นนำไป วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งแบบสอบถามในการประเมินครั้งนี้เป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) พอใช้ (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) เพื่อแปลผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (จากชูศรี วงศ์รัตน์, 2541: 25)

จึงวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้โดยการหาค่าเฉลี่ยถ้า $\bar{X}$ ต้องเป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานส่วน คำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยนำข้อเสนอแนะที่มีความเรียงคล้ายกันมาวิเคราะห์ตามรายชื่อ

สำหรับสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดความหมาย ของสัญลักษณ์ ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

- 1) N แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) $\bar{X}$ แทน คะแนนค่าเฉลี่ย
- 3) S.D. แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.7 เกณฑ์การแปลผล

สำหรับค่าเฉลี่ยที่ได้ ผู้ประเมินนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน ของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.0 – 1.80	น้อยที่สุด

3.8 การนำเสนอ

จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลในรูปแบบความถี่ร้อยละ ในเชิงพรรณนาบทที่ 4 ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่และแสดงรายละเอียด ในประเด็นคำตอบต่างๆ ได้จากแบบสอบถามของ ประชากรค่าสถิติที่ใช้เป็น ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการติดตามในภาพรวม จะแสดงอยู่บทที่ 5 แล้วรวบรวมเป็นรูปเล่มรายงานผู้บริหาร และเผยแพร่ลงใน website ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และผู้สนใจทราบต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสำรวจความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 ได้รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทั้งหมด 397 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 1 ข้อมูลเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ภูมิลำเนา
2. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 ในส่วนที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	144	36.27
หญิง	253	63.73
รวม	397	100.00
2. อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่เกิน 20 ปี	144	36.27
21 - 30 ปี	119	29.97
31 - 40 ปี	66	16.62
41 - 50 ปี	40	10.08
51 - 60 ปี	23	5.79
61 ปี ขึ้นไป	5	1.27
รวม	397	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	5	1.26
มัธยมศึกษาตอนต้น	31	7.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	160	40.30
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	20	5.04
ปริญญาตรี	151	38.04
ปริญญาโท	27	6.80
ปริญญาเอก	3	0.76
รวม	397	100.00
4. อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประชาชนทั่วไป	79	19.90
ข้าราชการ	41	10.33
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8	2.02
ธุรกิจส่วนตัว	23	5.79
พนักงานเอกชน	44	11.08
รับจ้างทั่วไป	19	4.79
นักเรียน/นักศึกษา	181	45.59
อื่น ๆ ระบุ....	2	0.50
รวม	397	100.00

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

6. ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
จังหวัดขอนแก่น	322	81.11
ต่างจังหวัด	75	18.89
ต่างประเทศ	0	0.00
รวม	397	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.27 และเพศหญิง จำนวน 253 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.73

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มากที่สุด จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.27 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.97 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.62 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.08 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.79 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.27

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.04 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.80 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.80 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.04 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.26 และการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.76

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียน / นักศึกษา มากที่สุด จำนวน 181 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.59 รองลงมา ได้แก่ ประชาชนทั่วไป จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.90 พนักงานเอกชน จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.08 ข้าราชการ จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.33 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.79 รับจ้างทั่วไป 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.79 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.02 และอื่นๆ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50

ภูมิลำเนา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น มากที่สุด จำนวน 322 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.11 รองลงมา ภูมิลำเนาต่างจังหวัดขอนแก่น จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.89

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ระดับความพึงพอใจ)
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ด้านการประชาสัมพันธ์								
1. ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีเหมาะสม (ด้านประชาสัมพันธ์)	257 (64.74)	123 (30.98)	16 (4.03)	1 (0.25)	- (0.00)	0.58	4.60	มากที่สุด
2. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั่วถึง	260 (65.49)	115 (28.97)	21 (5.29)	1 (0.25)	- (0.00)	0.60	4.60	มากที่สุด
3. มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูลการให้บริการเพียงพอ	247 (62.22)	118 (29.72)	31 (7.81)	1 (0.25)	- (0.00)	0.65	4.54	มากที่สุด
4. การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสม	260 (65.49)	108 (27.20)	28 (7.05)	1 (0.25)	- (0.00)	0.63	4.58	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์มีการสื่อภาษาที่เหมาะสมและชวนให้ติดตาม	268 (67.51)	110 (27.71)	18 (4.53)	1 (0.25)	- (0.00)	0.58	4.62	มากที่สุด
6. การประชาสัมพันธ์การแสดงในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสมกับเวลา	266 (67.00)	107 (26.95)	24 (6.05)	- (0.00)	- (0.00)	0.60	4.61	มากที่สุด
รวม						0.60	4.59	มากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ระดับความพึงพอใจ)
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ด้านสถานที่จัดงาน								
1. สถานที่/พื้นที่ บรรยากาศการจัดงานเหมาะสม (ด้านสถานที่จัดงาน)	270 (68.01)	116 (29.22)	11 (2.77)	- (0.00)	- (0.00)	0.53	4.65	มากที่สุด
2. การตกแต่งสถานที่บริเวณคຸ່ມวัฒนธรรมสวยงาม	283 (71.28)	105 (26.45)	9 (2.27)	- (0.00)	- (0.00)	0.51	4.69	มากที่สุด
3. การต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกเข้ามาร่วมงานในคຸ່ມวัฒนธรรม	267 (67.25)	122 (30.73)	5 (1.26)	3 (0.76)	- (0.00)	0.55	4.64	มากที่สุด
4. ระบบเครื่องเสียง/แสง การจัดการแสดงบริเวณคຸ່ມวัฒนธรรม	279 (70.28)	100 (25.19)	14 (3.53)	4 (1.01)	- (0.00)	0.60	4.65	มากที่สุด
5. สถานที่นั่งชมการแสดงบนเวที มีความพอเพียง	268 (67.51)	111 (27.96)	12 (3.02)	5 (1.26)	1 (0.25)	0.64	4.61	มากที่สุด
6. สถานที่จัดงานสื่อถึง ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น	284 (71.54)	100 (25.19)	12 (3.02)	1 (0.25)	- (0.00)	0.54	4.68	มากที่สุด
รวม						0.56	4.65	มากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ระดับความพึงพอใจ)
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมบริเวณคัมภีร์วัฒนธรรม								
1. กิจกรรมการแสดงความน่าสนใจ สวยงาม และมีความหลากหลาย	288 (72.54)	99 (24.94)	10 (2.52)	- (0.00)	- (0.00)	0.51	4.70	มากที่สุด
2. การจัดลำดับกิจกรรมการแสดงความเหมาะสมกับช่วงเวลา	277 (69.77)	108 (27.20)	12 (3.02)	- (0.00)	- (0.00)	0.53	4.67	มากที่สุด
3. กิจกรรมการประกวดด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน	280 (70.53)	111 (27.96)	6 (1.51)	- (0.00)	- (0.00)	0.49	4.69	มากที่สุด
4. กิจกรรมการแสดงความสวยงาม แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	288 (72.54)	101 (25.44)	8 (2.02)	- (0.00)	- (0.00)	0.50	4.70	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมเปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสืบสานประเพณี	284 (71.54)	102 (25.69)	11 (2.77)	- (0.00)	- (0.00)	0.52	4.69	มากที่สุด
6. กิจกรรมการส่งเสริมความรู้ สร้างคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	297 (74.81)	94 (23.68)	6 (1.51)	- (0.00)	- (0.00)	0.48	4.73	มากที่สุด
รวม						0.50	4.70	มากที่สุด
รวมทั้ง 3 ด้านของระดับความพึงพอใจ						0.55	4.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อผลการดำเนินงานของประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.64, S.D.=0.55) หรือคิดเป็นร้อยละ 93.00 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้านของการตอบแบบสอบถามเป็นรายหัวข้อพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามดังนี้

ด้านการประชาสัมพันธ์

พบว่า การประชาสัมพันธ์มีการสื่อภาษาที่เหมาะสมและชวนให้ติดตาม เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.62, S.D.=0.58) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 การประชาสัมพันธ์การแสดงในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสมกับเวลา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.61, S.D.=0.60) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60, S.D.=0.60) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีเหมาะสม (ด้านประชาสัมพันธ์) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60, S.D.=0.58) ระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด อันดับที่ 4 การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.58, S.D.=0.63) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูลการให้บริการเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.54, S.D.=0.65) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ด้านสถานที่จัดงาน

พบว่า การตกแต่งสถานที่บริเวณคุ่มวัฒนธรรมสวยงาม เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.69, S.D.=0.51) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 สถานที่จัดงานสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.68, S.D.=0.54) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ ระบบเครื่องเสียง/แสง การจัดการแสดงบริเวณคุ่มวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.65, S.D.=0.60) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และสถานที่/พื้นที่บรรยากาศการจัดงานเหมาะสม (ด้านสถานที่จัดงาน) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.65, S.D.=0.53) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 4 การต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกเข้าร่วมงานในคุ่มวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.64, S.D.=0.55) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 สถานที่นั่งชมการแสดงบนเวที มีความพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.61, S.D.=0.64) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ด้านการจัดกิจกรรมบริเวณคุ่มวัฒนธรรม

พบว่า การแสดงส่งเสริมความรู้ สร้างคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.73, S.D.=0.48) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การแสดงมีความน่าสนใจ สวยงามและมีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70, S.D.=0.51) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และการแสดงมีความสวยงาม แสดงถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70, S.D.=0.50) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การจัดกิจกรรมเปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสืบสานประเพณี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.69, S.D.=0.52) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และการประกวดด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.69, S.D.=0.49) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 4 การจัดลำดับกิจกรรมการแสดงมีความเหมาะสมกับช่วงเวลา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.67, S.D.=0.53) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุป การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่ดำเนินการจริงและทำการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม สรุปผลการติดตามดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ
- 5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.3 สรุปผลการติดตาม
- 5.4 อภิปรายผล
- 5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการในครั้งต่อไป

5.1 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

1. เพื่อทราบความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. เพื่อทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชน หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ที่มีต่อการดำเนินโครงการ / กิจกรรม ต่าง ๆ ภายในคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดงานในคุ่มวัฒนธรรม เป็นข้อมูลในการจัดงานครั้งต่อไป
4. เพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง ระหว่างการดำเนินการโครงการ

3

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการตอบแบบสอบถาม ณ ศาลาผูกเสี่ยวและคุ่มวัฒนธรรมหน้าศาลากลางจังหวัดขอนแก่น ในงานเทศกาลไหมนานาชาติ ประเพณีผูกเสี่ยว และงานกาชาดจังหวัดขอนแก่น และงานขอนแก่นซอฟต์แวร์ ประจำปี 2566 ระหว่าง วันที่ 29 พฤศจิกายน – 10 ธันวาคม พ.ศ. 2566

5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ่มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 เก็บรวบรวมข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน
- ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 397 ราย เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.27 และเพศหญิง จำนวน 253 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.73

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มากที่สุด จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.27 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 21- 30 ปี จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.97 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.62 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.08 อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.79 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.27

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด จำนวน 160 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมา ได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.04 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.80 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.80 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.04 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.26 และการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.76

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียน / นักศึกษา มากที่สุด จำนวน 181 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.59 รองลงมา ได้แก่ ประชาชนทั่วไป จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.90 พนักงานเอกชน จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.08 ข้าราชการ จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.33 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.79 รับจ้างทั่วไป 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.79 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.02 และอื่น ๆ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50

ภูมิลำเนา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่น มากที่สุด จำนวน 322 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.11 รองลงมา ภูมิลำเนาต่างจังหวัดจำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.89

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการ พบว่า ความพึงพอใจของประชาชน ต่อผลการดำเนินงานของประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคัมภีร์วัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64, S.D.=0.55) หรือคิดเป็นร้อยละ 93.00 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในแต่ละด้านของ การตอบแบบสอบถามเป็นรายหัวข้อพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามดังนี้

ด้านการประชาสัมพันธ์

พบว่า การประชาสัมพันธ์มีการสื่อสารที่เหมาะสมและชวนให้ติดตาม เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.62, S.D.=0.58) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 การประชาสัมพันธ์การแสดงในแต่ละวันชัดเจน เหมาะสมกับเวลา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.61, S.D.=0.60) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.60, S.D.=0.60) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีเหมาะสม (ด้านประชาสัมพันธ์) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.60, S.D.=0.58) ระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด อันดับที่ 4 การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในแต่ละวัน ชัดเจนเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.58, S.D.=0.63) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 มีเอกสาร/แผ่นพับ/ ข้อมูลการให้บริการเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.54, S.D.=0.65) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ด้านสถานที่จัดงาน

พบว่า การตกแต่งสถานที่บริเวณคຸ່ມวัฒนธรรมสวยงาม เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.69, S.D.=0.51) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 สถานที่จัดงานสื่อถึงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.68, S.D.=0.54) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ ระบบเครื่องเสียง/แสง การจัดการแสดงบริเวณคຸ່ມวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.65, S.D.=0.60) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และสถานที่/พื้นที่บรรยากาศการจัดงานเหมาะสม (ด้านสถานที่จัดงาน) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.65, S.D.=0.53) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 4 การต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกเข้ามาร่วมงานในคຸ່ມวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.64, S.D.=0.55) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 5 สถานที่นั่งชมการแสดงบนเวที มีความพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.61, S.D.=0.64) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ด้านการจัดกิจกรรมบริเวณคຸ່ມวัฒนธรรม

พบว่า การแสดงส่งเสริมความรู้ สร้างคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.73, S.D.=0.48) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การแสดงมีความน่าสนใจ สวยงามและมีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70, S.D.=0.51) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และการแสดงมีความสวยงาม แสดงถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70, S.D.=0.50) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ 2 หัวข้อคำถาม คือ การจัดกิจกรรมเปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสืบสานประเพณี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.69, S.D.=0.52) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด และการประกวดด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.69, S.D.=0.49) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด อันดับที่ 4 การจัดลำดับกิจกรรมการแสดงมีความเหมาะสมกับช่วงเวลา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.67, S.D.=0.53) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

5.4 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ່ມวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 พบว่า ความสำเร็จของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2562 มาตรา 45 (7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การวัดผลจากความสำเร็จโดยวัดจากระดับความพึงพอใจของประชาชน ในการดำเนินงานของประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ່ມวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 สูงถึงร้อยละ 93.00

ดังนั้น จึงสามารถประเมินผลการติดตามด้านความสำเร็จและความพึงพอใจของประชาชน ในการดำเนินการของโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ່ມวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ปี 2566 ได้เป็นอย่างดี ซึ่งความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ່ມวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามผู้เข้าร่วมงาน สรุปผลได้ดังนี้

1. ประชาชนชื่นชอบที่มีการจัดระเบียบ เป็นสัดส่วนแยกประเภท
2. การจัดแผนผังการวางงาน รูปแบบเข้ากับคຸ່ມวัฒนธรรม
3. เจ้าหน้าที่ดูแล ควบคุม พื้นที่ทุกจุดทำให้รู้สึกปลอดภัย

4. มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ชวนให้ติดตาม ซึ่งมีผลถึงค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด
5. ด้านการจัดกิจกรรมบริเวณคຸ່ມวัฒนธรรม ประชาชนชื่นชอบ การแสดงมีความน่าสนใจ สวยงามและมีความหลากหลายในระดับมากที่สุด

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากเป็นงานประจำปีของชาวจังหวัดขอนแก่น ทำให้มีประชาชนทุกภาคส่วน ให้ความสำคัญเป็นจำนวนมาก ทำให้การบริหารจัดการด้านสถานที่ พบว่าการจัดสรรหมวดหมู่ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยอิงจากการวิเคราะห์ด้านสถานที่จัดงาน ไม่ว่าจะเป็นสถานที่/พื้นที่บรรยากาศการจัดงาน เหมาะสมในระดับมากที่สุด การต้อนรับและการอำนวยความสะดวกของผู้เข้าร่วมงานในคຸ່ມวัฒนธรรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

จากการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ່ມวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 ดำเนินงานไปด้วยดี ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ประชาชนทุกภาคส่วน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดงานภายในคຸ່ມวัฒนธรรม เกิดข้อผิดพลาดที่น้อยที่สุดและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการจัดทำโครงการในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

5.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการในครั้งต่อไป

สามารถนำข้อมูลการติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ່ມวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 นำไปเป็นข้อมูลในการจัดโครงการในครั้งต่อไป เพื่อพัฒนาให้การจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย ในหลายๆ ด้านมากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต่อไป

บรรณานุกรม

- เข็มเพชร แก่นสา. (2543), การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- จรัส โพธิ์จันทร์.(2528), ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา), พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย.
- จุมพล สัตยาภรณ์.(2542) .ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนในศูนย์การศึกษาตำบลดอยลาน
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ดุขฎิ อายุวัฒน์ และคณะ.(2535).การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในงานวันศาสตร์ชุมชน : ศึกษา เฉพาะกรณีชุมชนบ้านห้วยม่วง.
ขอนแก่น : โครงการวิจัยวันศาสตร์ชุมชน คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์.(2527).การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล,ศูนย์ ศึกษานโยบาย
สาธารณสุข
- ธงชัย สันติวงษ์, (2537), องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- นิคม สุวรรณทา. (2542).“ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิก องค์การบริหาร
ส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์.(2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรัชญา เวสารัชช์ (2528).รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สถาบันไทยคดีศึกษา.
- พิน คงพล.(2529). ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษา
จังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- พิสนุ พงศรี. การประเมินทางการศึกษาแนวคิดสู่ การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เทียมฟ้าการพิมพ์,2550
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์.(2527). กลวิธี แนวแนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน พัฒนาชุมชน
ในทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, กรุงเทพฯ: ศักติโสภาคการพิมพ์
- เมตต์ เมตต์การุณจิตต์. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียน
เทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เยาวดีรางชัยกุลวิบูลย์ศรี . (2546). การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ .กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน . 2531. การพัฒนาชนบทไทย.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศรัทธา วุฒิพงศ์.(2542). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาจันดี
อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา. ภาคนิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตร์ มหาบัณฑิตพัฒนาสังคม สถาบัน
บัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบูลย์. 2544. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี:จตุพรดีไซน์
- สมคิด พรหมจ้อย (2550). เทคนิคการประเมินโครงการ.กรุงเทพฯ:จตุพรดีไซน์

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมลักษณ์ ไชยเสรีฐ.(2549).การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาล. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมหวัง พิชัยานวัฒน์. (2544). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรช ไสยสมบัติ. (2534). ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์สมาน และ รังสียกฤษฎ์. (2537) การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สุรศักดิ์ นาถวิล. (2544). ความพึงพอใจของผู้ใช้ยานพาหนะต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวัฒนา ใบเจริญ. (2540). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขา ขอนแก่น (ภาคค่า) การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดิน รพีพัฒน์. (2527).การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสการพิมพ์
- อภิศักดิ์ ไผ่ทองคำ. หลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่2.ขอนแก่น : ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2539
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คู่มือติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กฤษฎา พลเรือง, การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น ในการส่งเสริมประเพณีผูกเสี่ยว, หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2551
- วิไลวัจส์ กฤษณะภูติและคณะ, รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินผลการผูกเสี่ยว : ศึกษาเฉพาะกิ่งอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น, คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526
- นิภารัตน์ แก้วบุญเรือง, การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในการส่งเสริมประเพณีผูกเสี่ยว , หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2548.
- สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547
- ประมวล พิมพ์เสน, ผูกเสี่ยว, ขอนแก่นการพิมพ์ : ขอนแก่น, 2546
- เลื่อน รัตนมงคล, ผูกเสี่ยว, โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา : ขอนแก่น, (มปป.).

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม

โครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคຸ້ມວັດນຣຣມຈັງຫວັດຂອນແກ່ນ ประจำปี พ.ศ. 2566

โปรตส่งแบบสอบถาม
ในกล่องรับคืน

แบบสอบถามความคิดเห็น งานเทศกาลโหม่นนาชาติประเพณีผูกเสี่ยว งานกาชาดจังหวัดขอนแก่น
ในการจัดกิจกรรมคุ้มวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น ณ คุ้มวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงตามความเป็นจริง)

๑. เพศ () ชาย () หญิง
๒. อายุ () ไม่เกิน ๒๐ ปี () ๒๑-๓๐ ปี () ๓๑-๔๐ ปี () ๔๑-๕๐ ปี () ๕๑-๖๐ () ๖๐ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย () อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
๔. อาชีพหลัก () ประชาชนทั่วไป () ข้าราชการ () ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ () ธุรกิจส่วนตัว
() พนักงานเอกชน () รับจ้างทั่วไป () นักเรียน/นักศึกษา () อื่นๆ ระบุ.....
๕. ภูมิลำเนา () จังหวัดขอนแก่น () ต่างจังหวัด (จังหวัด.....) () ต่างประเทศ ระบุ.....

ส่วนที่ ๒ ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน

ประเด็นคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านการประชาสัมพันธ์					
๑.๑ ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีเหมาะสม					
๑.๒ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั่วถึง					
๑.๓ มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูล การให้บริการเพียงพอ					
๑.๔ การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสม					
๑.๕ การประชาสัมพันธ์มีการสื่อภาษาที่เหมาะสมและชวนให้ติดตาม					
๑.๖ การประชาสัมพันธ์การแสดงในแต่ละวันชัดเจนเหมาะสมกับเวลา					
๒. ด้านสถานที่จัดงาน					
๒.๑ สถานที่/พื้นที่ บรรยากาศการจัดงานเหมาะสม					
๒.๒ การตกแต่งสถานที่บริเวณคุ้มวัฒนธรรมสวยงาม					
๒.๓ การต้อนรับ/การอำนวยความสะดวกเข้าร่วมงานในคุ้มวัฒนธรรม					
๒.๔ ระบบเครื่องเสียง/ แสง การจัดการแสดงบริเวณคุ้มวัฒนธรรม					
๒.๕ สถานที่นั่งชมการแสดงบนเวที มีความพอเพียง					
๒.๖ สถานที่จัดงานสื่อถึง ศิลปวัฒนธรรมและเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น					
๓. ด้านการจัดกิจกรรมบริเวณคุ้มวัฒนธรรม					
๓.๑ กิจกรรมการแสดงมีความน่าสนใจ สวยงามและมีความหลากหลาย					
๓.๒ การจัดลำดับกิจกรรมการแสดงมีความเหมาะสมกับช่วงเวลา					
๓.๓ กิจกรรมการประกวดด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน					
๓.๔ กิจกรรมการแสดงมีความสวยงาม แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น					
๓.๕ การจัดกิจกรรมเปิดโอกาสทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสืบสานประเพณี					
๓.๖ กิจกรรมการแสดง ส่งเสริมความรู้ สร้างคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น					

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล ส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

**การติดตามและประเมินผลโครงการประเพณีผูกเสี่ยวและการจัดกิจกรรมคุ้มวัฒนธรรม
จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566**

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
6. เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
7. ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐกุล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการฯ
2. นายจรูญ อ้วนนอก	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
3. นายณณทัตพัชรี กันตวธีระนันต์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
4. นางฐิติรัตน์ อัครสุริย์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
5. นายประไพ ชาญจระเข้	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
6. ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
7. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
8. นายประยุทธ์ ชาญนวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
9. ดร. มงคล อติอนุวรรตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. นางสาวเสาวลักษณ์ แสงนิ่ม	ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและงบประมาณ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ กรรมการ/เลขานุการ	

คณะทำงาน

1. นางสาวนพวรรณ กิมประเทศ	หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
2. นางนวลมณี เหล่ากุนทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
3. นายณัฐวัฒน์ แวมณีธนวดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	คณะทำงาน
4. นางสาวสุกฤตา หาญศรี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญการ	คณะทำงาน
5. นางรุ่งฤทัย ดำรงชัย	ผู้ช่วยนักวิชาการคอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
6. นางสาวศิริวรรณ ตาหมื่น	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ	คณะทำงาน
7. นางสาวกรรณก วิริยปิยะ	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ	คณะทำงาน
8. นางสาวพรกนก คำวิเชียร	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน

